

AFVALBEHEER VOOR BEDRIJVEN IN BRUSSEL

—

GEZONDHEIDSZORG

Facilitator bedrijfsafval
& Facilitator verpakkingen
recyclepro@leefmilieu.brussels

FIONA CRADDOCK, TIMOTHY DENIS, GENEVIÈVE HALIN – 26/5/2025

OVERZICHT

Hoofdstuk 1 INTRODUCTIE

Hoofdstuk 2 REGELGEVING

Hoofdstuk 3 LES EMBALLAGES RÉUTILISABLES DANS LES SOINS DE SANTÉ

Hoofdstuk 4 HOE KUNT U BETER SORTEREN?

Hoofdstuk 5 PREMIES & SUBSIDIES

Hoofdstuk 6 BEWUSTMAKING & STRATEGIE

1. INTRODUCTIE

1. INTRODUCTIE

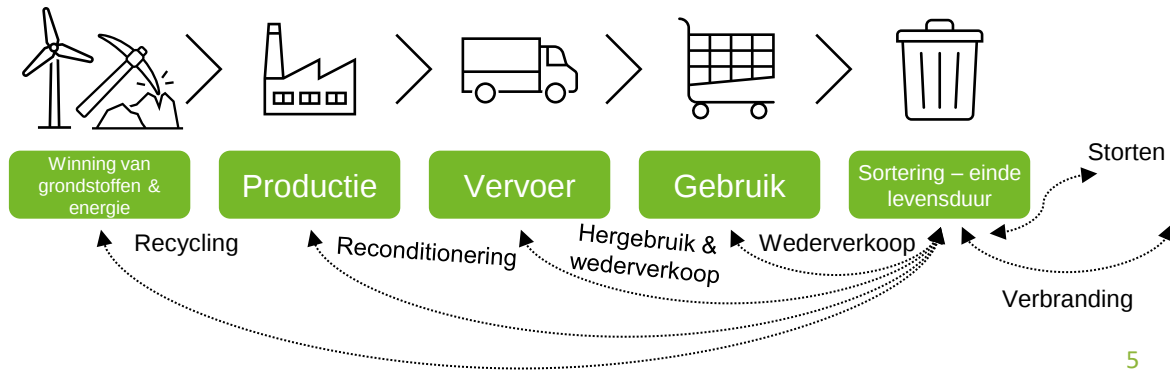
Uitdagingen van goed afvalbeheer

Circulaire economie vs. lineaire economie

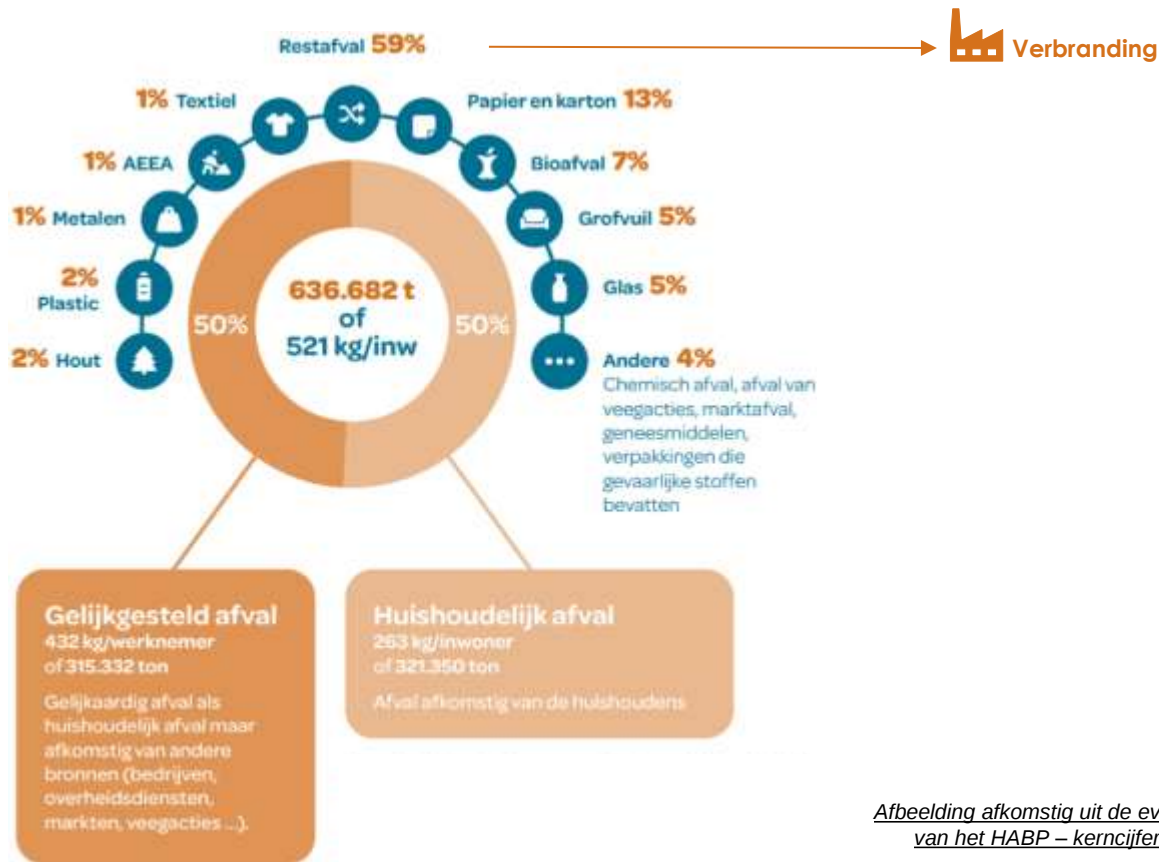
Lineaire economie

Circulaire economie

Professioneel afval in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Afbeelding afkomstig uit de evaluatie van het HABP – kerncijfers 2022

Professioneel afval in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Doelstelling 2030

Vermindering van niet-huishoudelijk afval per werknemer van **20%**

Het gewicht van te verbranden
restafval verminderen

70% gerecycleerd afval
bereiken

Waarom actie ondernemen?

- Om **de milieu-impact** van afval en de verwerking ervan **te verminderen**
 - ↓ verbranding = ↓ CO₂ uitstoot
- Om **de verspilling van hulpbronnen te verminderen**
 - + hergebruik (en dus lokale banen)
 - + recycling (en mogelijkheden om ons afval een 2de leven te geven)
 - Voedselafval omzetten in lokale hernieuwbare energie (biomethanisatie) & compost om de bodem te bemesten
- Om **de leefomgeving** van de Brusselaars **aangenamer te maken**
 - ↓ km afgelegd door vuilniswagens = ↓ congestie, ↓ lawaai
 - ↓ aantal vuilniszakken in de straten

Openbare netheid, een collectieve verantwoordelijkheid

Professioneel afval in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

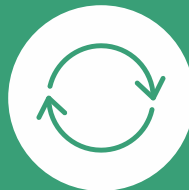
Hoe?

Sorteren

Milieubeheer

Hergebruik
verhogen

De Facilitator
bedrijfsafval raadplegen
(recyclepro@leefmilieu.brussels)

1. INTRODUCTIE

De facilitator bedrijfsafval:
Presentatie en diensten

Professionals?

Bedrijf	Maatschappij	Vereniging	Overheid
Elke status			
Zelfstandige	OCMW	Natuurlijke persoon	...

Diensten & advies	Financiën	Gezondheids- zorg	Handel	Horeca
Elke sector				
Kunst & Sport	Maatschappelijk werk	Onderwijs & vorming	Ambacht & industrie	...

Ondersteuning van de Facilitator Bedrijfsafval voor professionals

HELPDESK

- ✓ Antwoorden op diverse vragen
- ✓ Informatie over activiteiten, ondersteuning, enz.
- ✓ Eén e-mail: recyclepro@leefmilieu.brussels

BEGELEIDING

- ✓ Specifiek advies
- ✓ Afvaldiagnose
- ✓ Diepgaande ondersteuning

OPLEIDING

- ✓ Per thema
- ✓ Per doelgroep
- ✓ Zie <https://leefmilieu.brussels/pro/agenda>

DOCUMENTATIE

- ✓ Adviesfiches, FAQ
- ✓ Gidsen, studies, gevarieerde inhoud
- ✓ Websites <https://recyclebxlpro.be/> & <https://leefmilieu.brussels/pro>

100% Gratis → één adres: recyclepro@environnement.brussels

Adviesfiches met goede praktijken

- Wanneer deze vermelding onderaan de slides verschijnt, kunt u de **goede praktijk fiches van de afvalfacilitator** raadplegen om meer te weten te komen over de inhoud van deze presentatie.
- De 21 fiches zijn gratis beschikbaar op het volgende adres:
<https://recyclebxlpro.be/nl/hulp/#sheets>

Voorbeelden van fiches

 Belastingdienst
 Kennislink

Adviesfiche – professioneel advies – nr. 1

SAMENVATTING VAN DE VERPLICHTINGEN

PREVENTIE

‘Het beste afval is het afval dat niet bestaat’

Denk eerst en vooral na over het beperken van het geproduceerde afval en het hergebruik van alle materialen waarvoor dat mogelijk is. Het milieudoel is vaak minder of geen afval betekend vaak lagere kosten en dus besparingen.

Voor advies over preventie en hergebruik, zie:

- *adviesfiche nr. 7* “Naar een goede bouwwijze bij nieuwbouwwerken en bestaand”
- *adviesfiche nr. 8* “Naar een goede bouwwijze bij sloopbouwactiviteiten”
- *adviesfiche nr. 22* “Toes afval een tweede leven geven”
- *adviesfiche nr. 26* “Toepassing en goede praktijken vooraf eenmalig gebruik”

ALGEMENE VERPLICHTINGEN

ALLE SECTOREN

Sorteer afvalstromen (types) in afzonderlijke containers, zonder ze te mengen met restafval.

- *zie adviesfiche nr. 3 “Sorteerverplichtingen voor professioneel afval”*

Gebruik de juiste zakken en containers.

- *zie adviesfiche nr. 4 “Materialen en softwareleveren”*

Voor afval af door het over te dragen aan een gereguleerde inzamelaar, of in het geval van kleine hoeveelheden, door het naar een afval inzamelingscentrum en/of verwerkingsinstallatie (bv. Recypark) te brengen

- *zie adviesfiche nr. 2 “Inzamelen en administratie”*
- *zie adviesfiche nr. 3 “Sorteerverplichtingen voor professioneel afval”*
- *zie adviesfiche nr. 11 “Verwijding en afgifte van afval”*

Bewaar bewijzen van goed afvalbeheer (contracten en traceerbare documenten).

- *zie adviesfiche nr. 2 “Inzamelen en administratie”*

Versie – nov 2023

3

leerplein
holland
leerplein.nl

Adviesbrief – professioneel afval – nr. 3

SORTEERVERPLICHTINGEN VOOR PROFESSIEEEL AFVAL

SORTEER JUIST

- **Selectief sorteren is verplicht**, ongeacht de hoeveelheid afval
- Gebruik zakken, containers of bakken die door de inzamelaar worden geleverd (vermijd geen stromen met elkaar of in de restafvalcontainer)
- Voor **kleine hoeveelheden**, zodra het afval/zaak gescheiden is in de zakken die door de inzamelaar voor elk type afval worden geleverd, kan men het in dezelfde container/bakken verzamelen: bv. plastic flesjes, plastic onroerwoningen en pleegschuim (EPS) samen met het karton/papier => **maak afspraken met de inzamelaar**
- Denk voor u weggevoert aan hergebruik:
Kan wat voor u afval is, worden gebruikt in een andere dienst of organisatie? Of tweedehands?
- zie **adviesbrief nr. 22 "Geef afval een tweede leven"** > nuttige links aan het einde van deze fiche

Afval dat valt onder de sortereplicht voor professionals

leerplein
holland
leerplein.nl

Kantoorafval	Restafval maximaal 1 keer per 2021	Bouwmateriaal vanaf 1 januari 2025
 Afval	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden
 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden	 Afval met gevoeligheden

**Waar is
de sortereplicht
voor professionals?**

- Voor afval van
professionals
die niet
in de
zakken
of containers
van de
inzamelaar
worden
geleverd

**Waar is
de sortereplicht
voor professionals?**

Waar is de sortereplicht voor professionals?

Waar is de sortereplicht voor professionals?

Version – juni 2023

1

Technische
Inspectie
Dienstverlening

Adviserische – professioneel afval – nr. 15

HOE AFVAL VAN PLASTICFOLIE, OMSNOERINGSBANDEN EN PIEPSCHUIM (EPS) SORTEREN EN OPSLAAN?

NIEUWE SORTEERVERPLICHTING SINDS 1 MEI 2023

Bedrijven en organisaties zijn verplicht bepaalde types afvalstromen te sorteren om de recycling te verbeteren en te bevorderen. Dit geldt sinds 1 mei 2023 ook voor deze drie fracties:

- Plastic omsnoeringsbanden / spanbanden
- Plastic verpakkingsfolies
- Piepschuim (geopandeerd polystyreen "EPS")

→ zie *adviesfiche* nr. 3 "Sorteerverplichtingen voor professioneel afval"

PLASTIC OMSNOERINGSBANDEN

Plastic omsnoeringsbanden, ook wel spanbanden genoemd, worden gebruikt om verpakkingen te sluiten of voorwerpen aan elkaar te binden.

Deze banden kunnen gemaakt zijn van

- polypropyleen (PP)
- polyethyleentereftalaat (PET)

Omdat het vrij moeilijk is het onderscheid te maken tussen plastic omsnoeringsbanden in PP of in PET, worden ze in dezelfde container verzameld (in inzamelbox) bij de sorteren.

Niet recycleerbaar in dit circuit

- **Stalen omsnoeringsbanden:** ze moeten apart worden gerecycled als metaal (schroef) => bekijken met inzamelbox
- **Omsnoeringsbanden van textiel:** ze moeten apart worden gerecycled => bekijken met inzamelbox

Version – nov 2022

1

2. REGELGEVING

2. REGELGEVING

Verplichtingen & beginselen om te onthouden Brudalex

Link naar de gecoördineerde Brudalex-versie (rekening houdend met de laatste wijzigingen van 2022) van het besluit van 1 december 2016 betreffende afvalstoffen: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2016/12/01/2016031801/justel>

Het concept van afval

Wat is afval?

“elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen”

2 categorieën:

- **Huishoudelijk afval** afkomstig van normale huishoudelijke activiteiten, waarvan de inzameling wordt gefinancierd door belastingen
- **Industriële afval** afkomstig van de activiteiten van professionals :
 - Gevaarlijk (bijv. zuur, slib, ...)
 - Inert (bijv. keramisch afval, stenen, ...)
 - Niet-gevaarlijk en niet-inert (bijv. karton, glas, ...)

En waarvan de inzameling wordt gefinancierd door professionals (private dienst)

DE ACTOREN BETROKKEN BIJ AFVALBEHEER IN BRUSSEL

FEDERAAL

- Bevoegd voor **radioactief afval** en **grensoverschrijdend afvaltransport** (inclusief de vergunningen voor de uitvoer en invoer van bepaalde gevaarlijke of specifieke afvalstoffen)
- Bevoegd voor **normen voor productmarkttoegang**, wat indirect invloed heeft op afvalbeheer

GEWESTELIJK (via LEEFMILIEU BRUSSEL)

- Bepaalt het **afvalbeheerbeleid** en voert het uit
- **Inspectie**: controleert de naleving van de afvalregels
- **Vergunningen**: verleent erkenningen en registraties aan afvaloperatoren (inzamelaars, vervoerders, enz.)
- Zorgt voor **bewustmaking**, biedt **ondersteuning**, verleent **subsidies** en voert **monitoring** uit
- Bevoegd voor **professioneel afvalbeheer** (maar is zelf geen inzameloperator). Bepaalt de sorteerverplichtingen en beheersregels voor dit afval
- Implementeert de **Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid** (UPV) voor specifieke afvalstromen (bv. AEEA, batterijen, banden, verpakkingen...)

GEMEENTELIJK

- Bevoegd voor **openbare netheid**
- Sommige gemeenten organiseren **specifieke inzamelingen** voor bepaalde afvalstromen (bv. groenafval, grofvuil op afspraak)
- **Gemeentelijke reglementen** kunnen de gewestelijke verplichtingen aanvullen (bv. administratieve sancties)

DE ACTOREN BETROKKEN BIJ AFVALBEHEER IN BRUSSEL

NET BRUSSEL (openbare instelling)

- Verzorgt de inzameling en verwerking van **huishoudelijk afval** in Brussel (maar geen professioneel afval, behalve via particuliere contracten – zie “INZAMELAARS VAN PROFESSIONEEL AFVAL”)

NB : in Vlaanderen en Wallonië wordt de inzameling van huishoudelijk afval vaak gedelegeerd aan intercommunales.

- Handhaaft de **openbare netheid** en ziet toe op de naleving van de regels (bv. bestrijding van sluikstorten, boetes)
- Beheert de **Recyparks**, waarvan sommige afval van professionals aanvaarden (zie specifieke slide)

INZAMELAARS VAN PROFESSIONEEL AFVAL (privé-instellingen)

- Zorgen voor de inzameling van professioneel afval via particuliere **dienstverleningscontracten met bedrijven**. Sommige inzamelaars voeren ook de eindverwerking van het afval uit (sorteren, recycleren, terugwinnen), terwijl anderen berope doen op gespecialiseerde operatoren. Sommige inzamelaars zijn gespecialiseerd in specifieke afvalstromen (bv. gevaarlijk afval, organisch afval, papier-karton, textiel, enz.)
- Moeten **geregistreerd of erkend** zijn door Brussel Leefmilieu, afhankelijk van het type afval dat ze verwerken

SPECIFIEKE ORGANISATIES

- Voor **radioactief afval** (bv. oude rookmelders, bliksemafleiders, laboratoriumisotopen...): Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) – www.afcn.fgov.be ; Nationaal Organisme voor Radioactief Afval en Splijtstoffen (NIRAS) – www.ondraf.be
- Voor verpakkingsafval: **Interregionale Verpakkingscommissie** (IVCIE) – www.ivcie.be
- **Fost Plus** voor huishoudelijke en vergelijkbare PMC-verpakkingen – www.fostplus.be
- **Valipac** voor industriële en commerciële verpakkingen (karton, plastic folie, pallets, enz. maar geen PMC) – www.valipac.be

3 belangrijke verboden

Verbod op illegaal storten
(sluikstorten)

Verbod op verbranding
van afval in de open lucht

Verbod op lozingen in
oppervlaktewateren en openbare
riolen, enz.

3 grote verplichtingen voor professionals

1. Stromen sorteren

Waarom deze verplichting?

- **Niet-gesorteerd afval wordt verbrand**, terwijl gesorteerd afval wordt hergebruikt in de productie van nieuwe materialen.
- Door te sorteren, verkleint u de **ecologische voetafdruk** en vermindert u onze **afhankelijkheid** van primaire grondstoffen.

2. Geschikte zakken en containers gebruiken

3. Het bewijs van goed afvalbeheer bewaren (traceerbaarheidsdocumenten)

Het is verplicht om te bewaren :

- Alle facturen, contracten en inzamelingsattesten die door uw afvaloperator worden verstrekt
- Alle stortingsattesten indien u uw afval zelf naar een verwerkingsinstallatie brengt (waaronder Recyparks)

- **Gevaarlijk afval:** apart en zeer streng beheer
- **Verbod op het gebruik van huishoudelijke zakken** voor de inzameling van professioneel afval (witte zakken, PMD-zakken, oranje zakken die in de winkel te koop zijn)
- **Sorteren is verplicht, ongeacht de hoeveelheid** geproduceerd afval (geen drempel in Brussel)

Verplichting 1: Sorteerplicht

Afval dat valt onder de sorteerplicht
voor professionals

Momenteel

Bovendien,
vanaf 1 mei 2023

Bovendien,
vanaf 1 januari 2025

Wat zijn de basisverplichtingen voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

25 stromen?! ja **maar...**

- Focus op **hoofdstromen** → de rest netjes opbergen en sorteren via een **inzamelaar of Recypark**
- Sommige stromen mogen **gecombineerd** worden in **dezelfde container** als ze in aparte zakken zitten
- Speciaal geval van **gevaarlijk afval**

Hulp
nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Adviesfiche
#3

Voorbeeld

Voorbeeld van een optimalisatietabel voor afvalbeheer voor de drie hoofdgebouwen van een instelling gespecialiseerd in horecaonderwijs in Brussel

		Type container					Totaal
		Rest	Karton	PMD	Glas	Bioafval	
Aantal containers	Situatie vóór optimalisatie (huidig contract)	30	9	4	5	0	48
	Situatie na contractoptimalisatie	10	13	12	11	18	64
	Differentieel	-20	+4	+8	+6	+18	+16
Jaarlijkse kosten	Situatie vóór optimalisatie (huidig contract)	43 385,76 €					
	Situatie na contractoptimalisatie	21 621,25 €					
Gerealiseerde besparingen		21 764,51 €					
% reductie in totale afvalbeheerkosten		49,83%					

Verplichting 2: Aangepaste apparatuur voor inzameling

- **Gebruik de zakken of containers die door de inzamelaar worden voorzien**
(Meng de afvalstromen niet onderling en gooi ze niet bij het restafval)
- **Gebruik geen huishoudelijke zakken**
- **Voor de verwijdering van uw afval hebt u verschillende opties:**
 - **Afgeven aan een erkende operator** van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
(zie lijst hier : <https://recyclebxlpro.be/nl/van-start-gaan/#collect>)
 - **Zelf naar een inzamel- of verwerkingsinstallatie brengen** (<500 kg per keer), zoals een Recypark Pro of een privaat sorteercentrum
(zie lijst hier : <https://recyclebxlpro.be/nl/van-start-gaan/#recypark>)
Dit kan voordeliger zijn voor kleine hoeveelheden afval dat onregelmatig wordt geproduceerd!
NB : de installatie moet u een traceerbaarheidsdocument geven – bewaar het gedurende minstens 5 jaar
- **En vooral: denk aan hergebruik vóór u weggooit** : kan het voorwerp nog gebruikt worden door een andere dienst of organisatie? Tweedehands?

Voorbeeld van inzamelmateriaal

**Kleine zakken
10-100l**

**Zakken
300l - 1000l**

**Kleine retourcontainer,
vat**

**Paletbox, IBC,
rack**

**Container op wielen
140 l - 5000 l**

Neem contact op met uw inzamelaar!

- Type verpakking
- Volume
- Verrijdbaar of niet
- Stapelbaar
- Gesloten, open
- Verdichting
-

**Semi ondergrondse
containers**

**Containers
5 m³-30 m³**

**Stationaire-
monoblok
persmachine**

**Bol
900 l / 2500 l**

Voorwaarden voor PRO-toegang tot Recypark

Praktische regelingen

4 Recypark PRO:

- **Buda** (Antoon Van Osslaan 6, 1120 Brussel)
- **Humaniteit** (Humaniteitslaan 350, 1190 Vorst)
- **Zuid** (Brits Tweedelegerlaan 676, 1190 Vorst)
- **Demets** (Fernand Demetskaai 22, 1070 Anderlecht)

Voorwaarden:

- Afval gesorteerd en identificeerbaar
- Geen bulk
- Geen « geweigerd » afval in het voertuig
- 3 m³ per dag, met uitzondering van bepaalde te betalen fracties
- ...

→ meer informatie per afvalstroom op
<https://pro.arp-gan.be/nl/recypark>

Toegelaten voertuigen

Recypark Buda

Maximumhoogte: 1,85 m

Aanvaard

Toegang verboden voor aanhangwagens
en voertuigen hoger dan 1,85 m

Gelieve naar Recypark Humaniteit te gaan
Humaniteitslaan 350 te 1190 Brussel (Vorst)

Recypark Humaniteit

Alle voertuigen van minder dan 3,5 ton.

Aanvaard

Geweigerd afval

- Restafval
- Geneesmiddelen en medisch afval
- Biervaten
- Asbestafval
- Gasflessen of -busjes, LPG-tanks, heliumflessen
- Gasflessen met distikstofmonoxide / Lachgascilinders
- Vuurwerk en andere explosieven, munitie
- Laboratoriumproducten, infectieuze producten, klinisch afval
- Radioactieve stoffen
- Explosiemotoren
- Auto-onderdelen
- Dakbedekkingsmaterialen (roofing / derbigum)
- Aarde, zand, steenkool en roet
- Stronken en stammen (stamdiameter groter dan 30 cm, lengte groter dan 2 m)
- Vrachtwagenbanden
- Professionele elektrische en elektronische apparaten
- Verf, afvalolie
- Ander chemisch afval
- Neonlampen
- Batterijen
- Voedingsafval
- Gazonmaaisel

Mogelijke combinatie tussen contract met een afvalinzamelaar en afgifte aan Recypark/verwerkingsinrichting

Afvalverwijdering

Voor de verwijdering van uw afval heeft u verschillende mogelijkheden: u **overhandigt ze** aan een geregistreerde of erkende afvalophaler in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of **brengt ze zelf naar een inzamelings- of verwerkingsinstallatie** (500 kg per bijdrage).

Dit kan goedkoper zijn voor kleine hoeveelheden of voor onregelmatig geproduceerde hoeveelheden!

De installatie moet u voorzien van een traceerbaarheidsdocument — die u ten minste 5 jaar moet bewaren.

U kan bijvoorbeeld naar de Recypark (zie specifieke voorwaarden):

Kartonnen papier	Hout	Inerte afvalstoffen (type steengruis)
PMD verpakking	Tuinhout	Puingranulaten, kiezels, stenen
Glas: flessen, potten...	Houten balk	Tegels
Huishoudelijke AEEA	Houten pallet	Gips: vallen, afdekken,
Metalen	Chassis	platen (type gyproc)
Kurkkappen	Deur	Zaagsel
Grofvuil	Ruit	Tuinafval
Marmeren plaat	Kleding/textiel	Plastic verpakkingen (niet PMD)
Gelaagd glas	Isolatie	Harde plastics (pvc-panelen,...)
Vlak glas	Verpakking piepschuim	Sanitair (wc, wastafel,...)

Verplichting 3. Traceerbaarheid: Beheer & administratie

Zijn afval beter kennen = OPTIMALISEREN & VERMINDEREN

- Bewijs van sortering en traceerbaarheid (**verplicht**)
 - Traceerbaarheidsdocument bv. factuur, inzamelattest,...
 - Bijhouden van een afvalregister

5 jaar bij te houden

- Een **geregistreeerde afvalinzamelaar** voor de ophaling van afvalstoffen (**verplicht**)
 - Geregistreeerde inzamelaar en vervoerder, of
 - Afgifte van kleine hoeveelheden bij erkende installaties (bv. Recypark)

- Een aangewezen **afvalbeheerder** binnen uw organisatie (optioneel exclusief risicohoudende afvalstoffen van de zorg)
- **Beheersdoelstellingen en -indicatoren** (optioneel)
- **Opvolging budget en kosten** (optioneel)

[Lijst van erkende en geregistreeerde afvalophalers in de afvalsector](#)

[Vereenvoudigde lijst van actieve afvalinzamelaars in het BHG](#)

Voorbeelden van bewijs

Contrat concernant l'enlèvement et le traitement de déchets

Renewi

Article 1: Recipients mis à disposition par Renewi

Sacs

Type de déchets	Volume par sac (en litres)	Nombre de sacs (par semaine)	Prix par sac (incluant le transport, €)	Franchise de traitement (€)	Taxi d'apport / usage, €

Conteneurs basculants

N° de conteneur	Type de déchets	Volume du conteneur (en litres)	Franchise de traitement (€)	Taxi d'apport / usage, €	Quantité maximale (en kg)	Quantité maximale (en m³)	Coût de transport (€)	Coût de traitement (€)
1	déchets ménagers	660	150	99,91€	100	100		

Texte d'accompagnement à déposer dans le conteneur : « collecte » traitement : tous acceptés.

Article 2: Le contrat prend cours en date du 01/01/2018

Tous les montants sont hors TVA de 22%.

Référence contrat N° : Adresse de Collecte : Avenue Rogier, 1030 Schaerbeek				 25 sacs, soit par			
Intitulé	Châ par Semaine	Nb de semaines	Quantif Total				
Sacs 60 litres "déchets résidués" (O.M.)							
Période du 19/11/2018 au 10/02/2019	1	12	12,00				
Sacs de 50L en "PMC"							
Période du 19/11/2018 au 10/02/2019	1	6	6,00				
Sacs de 50L en "PMC" - ** Arrêté du Gouvernement de la région de Bruxelles-Capitale fixant la tarification des prestations de Bruxelles-Propreté, Agence régionale pour la propreté. 22/12/2011.							
--- -1,00€ -> 19/11/2018 - 10/02/2019							
Période du 19/11/2018 au 10/02/2019							
Sacs de 30L "Jaune"							
Période du 19/11/2018 au 10/02/2019	1	6	6,00				
Sacs de 30L "Jaune" - ** Arrêté du Gouvernement de la région de Bruxelles-Capitale fixant la tarification des prestations de Bruxelles-Propreté, Agence régionale pour la propreté. 22/12/2011.							
--- -1,00€ -> 19/11/2018 - 10/02/2019							
Période du 19/11/2018 au 10/02/2019							
m3 - Vrac Papier-Carton							
Période du 19/11/2018 au 10/02/2019	1	6	6,00				
m3 - Vrac Papier-Carton - ** Arrêté du Gouvernement de la région de Bruxelles-Capitale fixant la tarification des prestations de Bruxelles-Propreté, Agence régionale pour la propreté. 22/12/2011.							
--- -1,00€ -> 19/11/2018 - 10/02/2019							
Période du 19/11/2018 au 10/02/2019							

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)

Voor bepaalde afvalstromen verplicht de wet de producent of invoerder het afval van de producten die hij op de markt gebracht heeft, terug te nemen om een doeltreffend beheer te waarborgen en de doelstellingen inzake hergebruik en nuttige aanwending te bereiken.

In de praktijk kan hij het afval zelf inzamelen, eventueel via kleinhandelaars die het oude product terugnemen bij aankoop van een nieuw, of deze taak toevertrouwen aan **beheersinstellingen** die door de sector zelf werden opgericht:

- **RECUPEL**: afval van elektrische en elektronische apparatuur (AEEA)
- **PV CYCLE**: les panneaux photovoltaïques
- **FEBELAUTO**: afgedankte voertuigen
- **RECYTYRE**: oude banden
- **VALORLUB**: gebruikte oliën (uitgezonderd voedingsolie)
- **BEBAT**: batterijen, accu's en zaklampen
- **FOST PLUS**: huishoudelijk verpakkingsafval
- **VALIPAC**: niet-huishoudelijk verpakkingsafval
- **VALUMAT**: afgedankte matrassen
- **VALORFRIT**: voedingsoliën en -vetten
- **Pharma.be**: vervallen en niet gebruikte geneesmiddelen

Er bestaan premies en subsidies voor deze stromen: vraag meer informatie aan inzamelaars en organisaties.

2. REGELGEVING

Afvalstoffen van de zorg

Activiteiten in de gezondheidszorg

Activiteiten van preventieve, curatieve of palliatieve diagnosestelling, opvolging en behandeling, in de domeinen van mens- en diergeneeskunde.

Gelijkgesteld: afvalstoffen van activiteiten in onderwijs, onderzoek en industriële productie in de domeinen van mens- en diergeneeskunde, de activiteiten van thanatopraxie, esthetische chirurgie, tatoeage en

Risicohoudende afvalstoffen van de zorg

- Met infectierisico
- Scherpe, snijdende, prikkende
- Anatomisch menselijke afvalstoffen met inbegrip van bloed
- Met cytotoxische en cytostatische eigenschappen

Niet risicohoudende afvalstoffen van de zorg

- Alle andere

WOORDENSCHAT IN DE ANDERE GEWESTEN

BRUSSEL

Afvalstoffen van activiteiten in de gezondheidszorg

Risicohoudende
afvalstoffen van de
zorg

Niet risicohoudende
afvalstoffen van de
zorg

VLAANDEREN

Medische afvalstoffen

Risicohoudend
medischafval

Niet-risicohoudend
medisch afval

WALLONIË

Déchets d'activités
hospitalières et de soins
de santé

Déchets de classe **B2**

Déchets de classe A-
B1

INFECTIE RISICO?

Studie uitgevoerd door het Universitair Ziekenhuis Gent teneinde het infectierisico van een pathogeen te achterhalen:

- [Onderzoeksrapport](#)
- [Digitale tool](#) om het infectierisico van afval te bepalen

Let op bij sorteerfout:

Niet risicohoudende afvalstoffen van de zorg
+ risicohoudende afvalstoffen van de zorg
= de hele bak moet beschouwd als risicohoudend

WETGEVING AFVALSTOFFEN VAN DE GEZONDHEIDSZORG (AGZ)

- Brudalex 2.0 → Hervorming van de wetgeving AGZ
 - Herdefinitie van het begrip infectierisico
 - Recyclagemogelijkheid
 - Mogelijkheid tot verwerking door desinfectie van bepaalde risicohoudende afvalstoffen van de zorg
 - Herdefinitie van de rubriek 79 en schrapping van de rubriek 67 (mortuaria en funeraria)
- Toepassingsgebied
 - Afvalstoffen van activiteiten in de zorg
 - Uitzonderingen:

Afvalstoffen van de zorg afkomstig van huishoudens

Afvalstoffen van diergeneeskundige zorgen, met uitzondering van scherpe, snijdende en prikkende afvalstoffen

Afval uit GGO-laboratoria

WETGEVING AFVALSTOFFEN VAN DE GEZONDHEIDSZORG (AGZ)

Preventie

- Doel : de hoeveelheid afval beperken en veiligheid garanderen
- [Afvalpreventie- en -beheerplan](#) (analyse + 5-jaren doelstellingen)
- Specifieke opleiding van het personeel

Sorteren/verpakking/opslag/inzameling

- Niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg:
 - Sorteren: gebruikelijke sorteerregels
 - Verpakking/opslag/inzameling: als niet-gevaarlijk niet-huishoudelijk afval
- Risicohoudende afvalstoffen van de zorg:
 - Sorteren: gescheiden van de rest van het afval
 - Verpakking: zie bijlage 18 + strikte regels voor verpakkingen
 - Opslag: Speciaal lokaal
 - Inzameling: Beheerd als gevaarlijk afval

WETGEVING AFVALSTOFFEN VAN DE ZORG

VERPAKKING

Type van risicohoudende afvalstoffen van de zorg Karakteristieken van de verpakking	Week, vloeibaar en scherpe, snijdende en prikkende	Stevig behalve scherpe, snijdende en prikkende
Materiaal	Voor eenmalig gebruik, ondoorzichtig en <u>ondoorlaatbaar</u>	
	Hard plastic	- Hard plastic - Plastic zak versterkt met een secundaire verpakking (kartonnen doos of stevige container)
Kleur (aangeraden)	Geel	Geel
Sterke/stevigheid	Bestand tegen : - schokken en scheuren - scherpe, snijdende en prikkende	Bestand tegen schokken en scheuren
Sluiting	<u>Ondoorlaatbaar</u> voor vloeistoffen en definitief	<u>Makkelijk</u> en volledig <u>sluitbaar</u>
Pictogram symbool "biologisch risico"	 Op de buitenverpakking	
Vermelding	Tweetalig, in hoofdletters en goed leesbaar : "Risicohoudende afvalstoffen van de zorg" "Déchets de soins à risque" Vergezeld van het pictogram "biologisch risico".	Op de buitenverpakking : tweetalig, in hoofdletters en goed leesbaar : "Risicohoudende afvalstoffen van de zorg" "Déchets de soin à risque" Vergezeld van het pictogram "biologisch risico".

WETGEVING AFVALSTOFFEN VAN DE ZORG OPSLAG

- Opslagruimte
 - Pictogram “biologisch gevaar” bij de ingang
 - Brandwerendheid van minstens EI 60 (muren, vloeren, plafonds, deur)
 - Automatisch sluitende toegangsdeuren
 - Verboden toegang voor het publiek
 - Gladde en gemakkelijk afwasbare oppervlakken
- Beheer
 - Alleen opslag van afval (geen nieuwe verpakkingen)
 - Capaciteit aangepast aan de hoeveelheid geproduceerde afval & frequentie van de inzameling
 - Verpakking stabiel opslaan om ongelukken te voorkomen

WETGEVING AFVALSTOFFEN VAN DE ZORG OPSLAG

- Buitenopslagruimte
 - Permanente sluiting van stijve buitenverpakkingen
 - Duidelijke afbakening van de zone en verboden toegang voor het publiek
 - Zone beschermd tegen regen en wind

WETGEVING AFVALSTOFFEN VAN DE ZORG INZAMELING

- Niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg
 - Ingezameld als niet-gevaarlijk niet-huishoudelijk afval
- Risicohoudende afvalstoffen van de zorg
 - **Ingezameld** als gevaarlijk afval
 - **Ingezameld** binnen een termijn dat geen schade toebrengt aan het milieu of de volksgezondheid
 - **Verwerkt** uiterlijk **vierentwintig uur** na inzameling verwerkt (met uitzondering van scherp, snijdend, prikkend afval).
 - **Producenten** mogen hun eigen afval **transporteren**, op voorwaarde dat de hoeveelheid getransporteerd afval **niet meer** bedraagt **dan 20 kg**.

Behandeling en nuttige toepassing

- Niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg
 - Gebruikelijke regels
- Risicohoudende afvalstoffen van de zorg
 - Verbranding
 - **Verwerking door desinfectie** onder strikte voorwaarden om het volgende te waarborgen:

Het verlies van het besmettelijke karakter

De wijziging van het voorkomen

Niet geschikt voor alle soorten afval

→ Beheer als niet-gevaarlijk niet-huishoudelijk afval

Milieuvergunning: wijziging van Rubriek 79 betreffende ziekenhuizen, klinieken en Rust- en verzorgingstehuizen (RVT's)

- R79-A : Opslag van risicohoudende afvalstoffen van de zorg $> 1 \text{ m}^2$
 - De activiteit (ziekenhuis, RVT) als zodanig wordt niet langer ingedeeld
 - Nieuwe standaardvoorwaarden
 - Afvalpreventie- en -beheerplan (APBP) voor elke aanvraag van een MV en PLP
→ Stuur APBP naar Julien Rubin of Matthieu Perdaens
- R79-B : Installatie voor de verwerking van risicohoudende afvalstoffen van de zorg
 - Nieuwe standaardvoorwaarden
 - Kwaliteitsbeheersysteem (KBS)
 - Advies Sciensano

2. REGELGEVING

Radioactief afval

Bron: NIRAS

DEFINITIE & WETTELIJK KADER

Volgens de Belgische federale regelgeving zijn radioactieve afvalstoffen:

« alle radioactieve stoffen, afkomstig van een vergunde handeling of beroepsactiviteit en waarvoor binnen de inrichting geen verder gebruik is voorzien »

- Het gebruik van radioactiviteit is bij wet geregeld in [afdeling IV](#) (artikelen 33 tot 37) van het Koninklijk Besluit houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen (20/07/01 - B.S. 30/08/01).
- De verwijdering van radioactieve afvalstoffen wordt gedefinieerd als de rechtstreekse lozing van radioactieve afvalstoffen in het milieu.
- Patiënten die radioactieve stoffen hebben ontvangen en een ziekenhuisinrichting verlaten, zijn niet onderworpen aan de bepalingen met betrekking tot radioactief afval.

BELGISCHE SPELERS EN MISSIES

FANC: Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle

Het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle heeft als missie de bevolking, de werknemers in de sector en het milieu doeltreffend te beschermen tegen de gevaren van ioniserende straling. Het FANC **controleert** onder andere de **veiligheid** en de **beveiliging** van het **transport** van radioactief materiaal.

NIRAS: Nationale Instelling voor Radioactief Afval en verrijkte Splijtstoffen

Verantwoordelijk voor het **veilige langetermijnbeheer van radioactief afval**. Het is dan ook de belangrijkste speler buiten de afvalproducenten in de wereld van het radioactief afval in België.

CATEGORIEËN RADIOACTIEF AFVAL

Er zijn 3 categorieën radioactief afval, onderscheiden naar gevaar en risico.

- Categorie A: radioactief afval met een laag risico
- Categorie B: radioactief afval met een middelhoog risico
- Categorie C: radioactief afval met een hoog risico

Definitie

De halveringstijd (of halfwaardetijd) van een radioactief element is de tijd die nodig is om zijn activiteit te halveren.

Categorie A: radioactief afval met laag risico

- **Laag- en middelactief** afval met een **korte halveringstijd** (tritium, koolstof, enz.) of zeer korte halveringstijd (technetium).
- De Belgische regelgeving definieert een korte halfwaardetijd voor deze afvalcategorie als een periode van **60 dagen** of minder.
- Locatie: afval voornamelijk geproduceerd door **laboratoria** of gegenereerd tijdens **diagnostiek** (medische beeldvormingstechnieken).
- In het geval van radioactieve stoffen met een **halveringstijd van minder dan zes maanden**, kan eliminatie plaatsvinden na bijna volledig verval.

CATEGORIEËN RADIOACTIEF AFVAL

Categorie B: radioactief afval met middelhoog risico

- Hieronder vallen radioactieve materialen met een **hoger stralingsvermogen** en een **middellange halveringstijd** (bijv. jodium).
- De halfwaardetijd **varieert van enkele dagen tot enkele weken**.

Categorie C: radioactief afval met hoog risico

- Dit zijn radioactieve materialen met **een hoge stralingsintensiteit** en **lange halveringstijden** (gesloten bronnen voor radiotherapie, naalden of draden voor brachytherapie).
- Deze categorie omvat ook lineaire versnellers (cyclotrons), die straling met hoge intensiteit produceren.

Bron : Elekta

2 systemen voor het beheer van radioactief afval in ziekenhuizen:

- **Opslag ter plaatse totdat de radioactiviteit bijna volledig is vervallen:** afval met een halveringstijd van minder dan zes maanden (categorie A)
- **Beheer door NIRAS:** afval met een halfwaardetijd van meer dan zes maanden (categorie B)

Ziekenhuizen zijn wettelijk verplicht om dit type afval door NIRAS te laten verwijderen en beheren.

NIRAS haalt het afval op bij de ziekenhuizen en vervoert het naar speciaal uitgeruste installaties en gebouwen van Belgoprocess, haar industriële dochteronderneming. Daar wordt het afval verwerkt en opgeslagen in afwachting van zijn eindbestemming.

VERPLICHTINGEN

- Administratief & bestuurlijk
- Lozingen
- Sorteren en verzamelen
- Opslag
- Transport
- Training en bewustmaking

VERPLICHTINGEN: ADMINISTRATIEF EN BESTUURLIJK

Registreren bij NIRAS

- Elke producent of potentiële producent van radioactief afval moet zich registreren bij NIRAS en, indien van toepassing, een overeenkomst met deze organisatie ondertekenen voor het beheer van alle radioactief afval.

VERPLICHTINGEN: ADMINISTRATIEF EN BESTUURLIJK

Oprichting van een afdeling Fysieke Controle

- Beheer, toezicht, onderzoek en controle worden binnen de inrichting uitgevoerd door de afdeling Fysieke Controle.
- Deze afdeling is verantwoordelijk voor het toezicht op de maatregelen die nodig zijn om de naleving van de bepalingen van de verordening te garanderen en wordt vaak bijgestaan door een erkende externe instantie.
- Het heeft de officiële goedkeuring om beslissingen te nemen over transport, opslag, vernietiging en vrijgave van radioactief afval.
- In inrichtingen waar de fysieke inspectie niet is toevertrouwd aan het Agentschap of een erkend orgaan, staat de afdeling Fysieke Inspectie onder leiding van de persoon die verantwoordelijk is voor het beheer van de afdeling Interne Preventie en Bescherming op het werk.

VERPLICHTINGEN: ADMINISTRATIEF EN BESTUURLIJK

Afvalpreventie en -beheerplan (APBP)

- **Bij opslag >1m² risicohoudend afval van de zorg**
Stel een preventie- en beheerplan op voor al het afval dat door de activiteit wordt geproduceerd en zorg ervoor dat dit plan wordt geïmplementeerd.
 - Risicoanalyse
 - Volledig ketenbeheer - van productie tot afvoer
 - Traceerbaarheid en zelfcontrole
- Beschikbaar stellen aan het personeel op elke inrichting die betrokken is bij de activiteit.

VERPLICHTINGEN: ADMINISTRATIEF EN BESTUURLIJK

Inventaris van radioactief afval

- Het opstellen en bijhouden van een inventaris van vloeibare en gasvormige radioactieve lozingen en een inventaris van opgeslagen en afgevoerde vaste radioactieve afvalstoffen, met inbegrip van afvalstoffen die kunnen worden afgevoerd, gerecycleerd of hergebruikt

Bron: NIRAS

VERPLICHTINGEN: TRAINING EN BEWUSTWORDING

Opleiding van personeel

Personeel dat betrokken is bij afvalbeheer moet worden opgeleid. De persoon die verantwoordelijk is voor het beheer van afval van de zorg:

- **Stelt de procedure** voor het sorteren en/of verwerken van afval van de zorg **op en hangt deze** op bij de sorteer- en/of verwerkingspunten. Deze procedure moet zichtbaar zijn voor het betrokken personeel.
- **Zorgt ervoor dat het** betrokken **personeel** deze procedure **kent en toepast**.
- **Houdt een register bij van** afvalbeheertrainingen en aanwezigheid en werkt dit minstens één keer per jaar bij.

VERPLICHTINGEN: LOZINGEN

Verbod op de lozing van radioactief afval

- De lozing van radioactief **vloeibaar** afval in de grond.
- De lozing van radioactieve vloeibare afvalstoffen in de oppervlaktewateren of in de riolering is verboden wanneer de concentratie aan radionucliden, uitgedrukt in Bq/l, het duizendste overschrijdt van de limiet van de jaarlijkse opname door ingestie voor een volwassen persoon van het publiek
- De lozing van radioactieve stoffen in de atmosfeer in de vorm van gas, stofdeeltjes, rook of damp
- **Vast** radioactief afval wordt verzameld in lekvrije containers en moet worden beheerd en verwijderd via NIRAS.

VERPLICHTINGEN: OPSLAG

- Radioactief afval dat niet kan worden verwijderd, wordt bewaard in **gesloten containers** en opgeslagen in brandveilige **lokale** die voor dit doel zijn **gereserveerd** en **beperkt toegankelijk** zijn, om verspreiding van radioactieve stoffen te voorkomen.
- Opslag voor latere vrijgave na verval:
Selectieve inzameling van afval op basis van schriftelijke procedures die zijn goedgekeurd door de afdeling fysische controle, om afval dat langlevende radionucliden bevat, met name zuivere alfa- en betastralers, aan de bron te sorteren en gescheiden op te slaan.
- Uitsluitend in **installaties** of delen van installaties **die voor dit doel zijn ontworpen**
- Een zo nauwkeurig mogelijke **permanente inventaris** van het radioactieve afval in de opslagfaciliteiten en van de uitgevoerde verwijderingen. Deze inventaris wordt ter beschikking gesteld van het toezichthoudend personeel van het Agentschap.

VERPLICHTINGEN: VERVOER

- Door FANC erkende vervoerder / inzamelaar
- Radioactief afval moet duidelijk en nauwkeurig **geëtiketteerd** en **gedocumenteerd** worden om de traceerbaarheid en veiligheid te garanderen.
- Op wegvoertuigen, met uitzondering van voertuigen die alleen vrijgestelde pakketten vervoeren, moeten **oranje waarschuwingsborden** aan de voor- en achterkant van het voertuig worden geplaatst, evenals sticker borden op de zij- en achterwanden van het voertuig.
- De afzender moet een **vervoersdocument** opstellen met informatie over de aard en inhoud van het pakket.

Bron: NIRAS

GOEDE PRAKTIJKEN

Inventaris

Sorteren en
scheiden van
afval

Veilige opslag

Markering,
etikettering en
documentatie

Opleiding van
personeel

Controle en
bewaking

Inventaris

- Elke goede afvalbeheerprocedure moet gebaseerd zijn op een inventaris van binnenkomende producten
- In de opslagruimte moet het afval worden geïnventariseerd (bijv. producerende afdeling, productiedatum, soort afval, datum in ontvangst genomen, inspectiedatum (-data), enz.)

Sorteren en scheiden van afval

- Afval moet worden gesorteerd zodra het wordt geproduceerd en in de juiste containers worden verpakt. Er moet bijvoorbeeld onderscheid worden gemaakt tussen :
 - ongebruikte of vervallen bronnen...
 - afval van alfastralende isotopen
 - afval van betastralende isotopen
 - Afval van gammastralend isotopen
- Sorteer op halfwaardetijd (< of > 6 maanden).
- Houd rekening met de aanwezigheid van vloeistoffen tijdens het sorteren (waterige en niet-waterige oplossingen, scintillatievloeistof).
- NB: vaste radioactieve stoffen (brandbaar en niet-brandbaar) moeten apart worden ingezameld. (Wettelijke verplichting)

Veilige opslag

- Radioactief afval moet worden opgeslagen in speciaal ontworpen containers om lekken te voorkomen.
- Afval moet van de productielocatie naar de opslaglocatie worden vervoerd met een lekvrije wagen, die kan worden afgeschermd en voorzien van de nodige stickers en etiketten.
- Radioactief afval wordt altijd gescheiden van ander afval opgeslagen.

Markering, etikettering en documentatie

- Stel een procedure op die moet worden gevolgd bij het vervoer van radioactief afval en deel deze mee aan alle vervoerders ter plaatse.
- Zorg voor een checklist om voor elk vertrek te controleren of de procedure is gevolgd.

Opleiding van personeel

- Nadruk op opleiding van personeel dat met radioactief afval omgaat.
Deskundigen zorgen voor de juiste training op het gebied van procedures en veiligheid voor het beheer van radioactief afval.
- Systematisch, d.w.z. gepland met een vaste frequentie.

Controle en bewaking

- Zorginstellingen moeten controle- en toezichtprocedures invoeren om de veiligheid en naleving van de voorschriften te garanderen.

2. REGELGEVING

Afval van geneesmiddelen

AFVAL VAN GENEESMIDDELEN

- Vervallen of ongebruikte geneesmiddelen
 - Gescheiden sorteren en inzamelen: opslag in speciale dozen/containers
 - Identificatie van dozen als uitsluitend bestemd voor het verpakken van verlopen geneesmiddelen
 - In de praktijk, scheiding van vloeibare en vaste geneesmiddelen
 - Identificatie (stempel, etiket van de instelling/apotheek die de geneesmiddelen bewaart) van elke verpakking vóór verwijdering
- Lege verpakkingen die geneesmiddelen hebben bevat
 - Met uitzondering van verdovende middelen, cytostatica, infectueuze middelen → ander beheer
 - Medisch glas: kan apart worden ingezameld en gerecycled → bepaalde gevarenpictogrammen verboden (giftig)
 - Lege plastic verpakkingen: kunnen apart worden ingezameld (ASP 800) → bepaalde gevarenpictogrammen verboden (giftig, oxiderend, explosief, enz.)

AFVAL VAN GENEESMIDDELEN

✓ UW APOTHEKER NEEMT TERUG ...

» Niet opgebruikte **pillen, zetpillen, capsules**, ...
in hun blister of fles

» Restanten van **siropen**
en **vloeibare geneesmiddelen**
(bv. neus- en oogdruppels) in hun flessen

Geneesmiddelen zonder het doosje en de bijsluiter

» Niet-gebruikte
geneesmiddelenpatches

» Restjes
zalf in de tube

» Restanten van
sprays en aërosols

✗ UW APOTHEKER NEEMT NIET TERUG ...

Lege verpakkingen van geneesmiddelen

» Lege en propere **glazen flesjes**
→ glasbol of huis-aan-huisophaling van glas

» **Radiografieën**
→ ziekenhuis, containerpark of inzameling
huishoudelijk chemisch afval

» Lege **doordruk- en kunststofverpakkingen**
→ huishoudelijk restafval

» **Papieren bijsluiters** en kartonnen **doosjes**
→ containerpark of huis-aan-huisophaling van
papier

» **Naalden**
→ naaldcontainer (te koop bij de apotheker)
→ containerpark

Niet-geneesmiddelen

» Restanten van
chemicaliën
→ containerpark

» Restanten van **cosmetica**
→ containerpark
(in Vlaanderen)
→ huishoudelijk restafval
(in Brussel en Wallonië)

» **Dieet- en
babyvoeding,
vitaminebereidingen
en kruidenproducten**
→ huishoudelijk restafval
of huis-aan-huisophaling
van GFT

3. HERBRUIKBARE VERPAKKINGEN IN DE ZORG

FACILITATOR
VERPAKKINGEN –
GENEVIEVE HALIN

Een facilitator tot uw dienst!

Facilitator Verpakkingen

Concreet... Welke diensten ?

HELPDESK

[verpakkingen@leefmilieu
u.brussels](mailto:verpakkingen@leefmilieu.brussels)

INDIVIDUELE BEGELEIDING

Gratis op aanvraag &
gepersonaliseerd

SAMENWERKING EN NETWERKEN

Uitwisseling van goede
praktijken tussen
actoren

WORKSHOPS EN OPLEIDINGEN

OPVOLGING VAN DE INNOVATIES

Website met artikelen
over innovatieve
projecten

VERSPREIDING VAN INFORMATIE

Info-fiches en tools
FAQ

Webinars

Bron :
<https://leefmilieu.brussels/media/17108/download?inline>

Bron :
<https://leefmilieu.brussels/media/14221/download?inline>

Bron : <https://leefmilieu.brussels/media/14740/download?inline>

Tools: blog & website

Home > Praktische tips / Je bedrijfsmodel omvormen >

Kraantjeswater serveren tijdens vergaderingen: een handleiding

Kraantjeswater serveren tijdens vergaderingen: een handleiding

Bied je water aan tijdens vergaderingen? Voortaan is kraantjeswater een nieuwe norm voor de Brusselse overheidsdiensten. Maar om kwaliteitsvol water te garanderen, is het van essentieel belang om te voldoen aan de hygiënenormen. Ontdek onze goede praktijken: bewaring, reiniging, keuze van recipienten ... Alles wat je moet weten om ecologische praktijk en veiligheid te combineren!

4 min

Bron : [Kraantjeswater serveren tijdens vergaderingen: een handleiding | Blog voor professionals - Leefmilieu Brussel](#)

Home > Praktische tips / Je bedrijfsmodel omvormen >

Systemen om herbruikbaar cateringmateriaal te beheren in je organisatie

Systemen om herbruikbaar cateringmateriaal te beheren in je organisatie

Herbruikbare doosjes, tassen, kommetjes, borden, bekers ... Het afschaffen van cateringmateriaal voor eenmalig gebruik in je bedrijf was nooit eerder zo eenvoudig. Bovendien is het voordeliger, want door te kiezen voor herbruikbare opties bespaar je op lange termijn ook geld.

Bron : <https://leefmilieu.brussels/blog-pro/praktische-tips/systemen-om-herbruikbaar-cateringmateriaal-te-beheren-je-organisatie>

Home > Milieubeheer / Afval beheren >

Zero Afval tips voor voedingszaken en horeca

Zero afval tips voor handelaars en horeca

In Brussel is de trend naar 'zero afval' toegenomen met de groeiende vraag van consumenten die hun impact op het milieu willen verminderen.

AFVAL | VOEDING | ADVIES | ZERO AFVAL | HERGEBRUIK

27 juni 2021

Zero afval tips voor handelaars en horeca

Inhoud

- Zero afval tips voor handelaars en horeca →
- Zero afval in voedingszaken →
- Zero afval in horecazaken →
- Zero afval in bakkerijen en patisserieën →
- Zero afval in kaaswinkels, beenhouwerijen, viswinkels en →

Bron : <https://leefmilieu.brussels/pro/milieubeheer/afval-beheren/zero-afval-tips-voor-voedingszaken-en-horeca>

Tools: gidsen

Gebaseerd op de ervaring van de projectoproepen « Zero afval horeca- en handelszaken »

GIDS VOOR ZERO AFVAL IN DE HORECA

GERECHTEN EN DRANKJES
ZONDER AFVAL

EDITIE 2021

GIDS VOOR ZERO AFVAL IN VOEDINGSZAKEN

VERKOOP IN BULK

EDITIE 2021

GIDS VOOR ZERO AFVAL IN BROOD- EN BANKETBAKKERIJEN

EEN TOONBANK
ZONDER AFVAL

EDITIE 2021

GIDS VOOR ZERO AFVAL IN KAASWINKELS, BEENHOUWERIJEN, VISWINKELS EN TRAITEURSZAKEN

EEN TOONBANK
ZONDER AFVAL

EDITIE 2021

Bron :
https://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/202309_userguide_commerces_alimentaires_NL.pdf

Bron :
https://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/202309_userguide_horeca_nL.pdf

Bron :
https://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/202309_userguide_boulangerie_nL.pdf

Bron :
<https://leefmilieu.brussels/media/435/download?inline>

Tools: Leveranciers en dienstverleners met betrekking tot duurzame verpakkingen

[Leveranciers en dienstverleners met betrekking tot duurzame verpakkingen | Professionals - Leefmilieu Brussel](#)

Inhoud

- Advies en/of ondersteuning op het gebied van herbruikbare verpakkingen →
- Leveranciers van waterfonteinen, waterbehandelingsoplossingen en drankdispensers →
- Huur of aankoop van herbruikbare verpakkingen →
- Herbruikbare verpakkingen en/of statiegeld beheren: welke oplossing zoekt u? →
- Welke systemen zijn er voor het wassen van herbruikbare verpakkingen en/of statiegeldverpakkingen? →
- Herbruikbare verpakkingen voor levering en e-commerce →
- Catering, restaurateurs en bakkers: welke cateringopties met herbruikbare verpakkingen zijn er beschikbaar voor een evenement? →
- Welke oplossingen voor bulkgoederen? →

- ### Voedselverpakkingen
- Belgische bedrijven:**
- [Azzurri](#) : herbruikbare labels voor verpakkingen
 - [Capa Group](#) : herbruikbare labels voor verpakkingen, plastic flessen en bussen - beginnend bij de implementatie van herbruikbare verpakkingen voor zomerreizen
 - [Cocoo](#) : glazen potten, flessen
 - [Fino & Sili](#) : wanden en herbruikbare lunchdozen/sandwichdozen, stoffen zakjes
 - [L'Impresso](#) : herbruikbare verpakkingen (schalen, potten, pilsbussen in glas of plastic)
 - [Leif's Repeat](#) : diverse herbruikbare verpakkingen (glas en plastic)
 - [Mies enma](#) : glazen, glazen
 - [Mijl](#) : bakers, molken, voedselverpakkingen in plastic met deksel
- Nederlandse bedrijven:**
- [Circulair](#) : aankoop van verpakkingen en services
 - [Circulair](#) : plastic en glazen verpakkingen
 - [Dish Circle](#) : diverse (bakers, plastic winglazen, stadsbussen, handtassen, enz.)
 - [Dorale](#) : herbruikbaar servies, glazen verpakkingen met deksel
 - [Dum](#) : koffiemolken, theekopjes, herbruikbare verpakkingen
 - [Hokker](#) : stoffen zakjes
 - [Mies enma](#) : flessen, lunchdozen, bestek, herbruikbare potten, stadsbussen
 - [Mies](#) : begeleiding bij de implementatie van herbruikbare verpakkingen met statiegeld en statiegeldalternatieven
 - [Mies](#) : glazen potten, flessen
 - [Peggie Dierckx](#) : oplossingen voor etikettering
 - [Rejo](#) : bakers, molken, voedselverpakkingen in plastic met deksel
 - [Rejo](#) : wanden en herbruikbare zakjes voor sandwiches
 - [Silo](#) : plastic, meelverpakkingen en glazen verpakkingen

Tools: Kaart van de afwasinfrastructuur voor herbruikbare verpakkingen in het BHG

geodata.leefmilieu.brussels > ATLAS

Lijst van kaarten

Menu Inloggen FR

informatieovername contacteer om

De afwasinfrastructuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de rand

In 2024 heeft Leefmilieu Brussel de afwasinfrastructuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de omliggende regio in kaart gebracht om de transitie naar herbruikbare verpakkingen te vergemakkelijken. Dit kunnen sociale werkplaatsen, waarborgoperatoren, vaatwerkverhuurders zijn, maar ook instellingen die deze dienst als nevenactiviteit aanbieden naast hun hoofdactiviteit, zoals bv. restaurants.

Deze informatie wordt ter beschikking gesteld door Leefmilieu Brussel ter indicatie; het betreft een stand van zaken op een bepaalde datum. Elke samenwerking tussen verschillende partijen die voortvloeit uit deze inventarisatie valt niet onder de juridische verantwoordelijkheid van Leefmilieu Brussel.

© foto: MT Series (Winterhalter), M-iQ BlueFire (Meiko), Premax AUP (Hobart), 2024

Minder

Legende

- Waarborgoperator
- Evenementen
- Maatwerkbedrijf
- Gedeelde openbare ruimte
- Mutualisation in een private onderneming

cartoblation

Waarom herbruikbare verpakkingen?

Impact van de verpakkingen

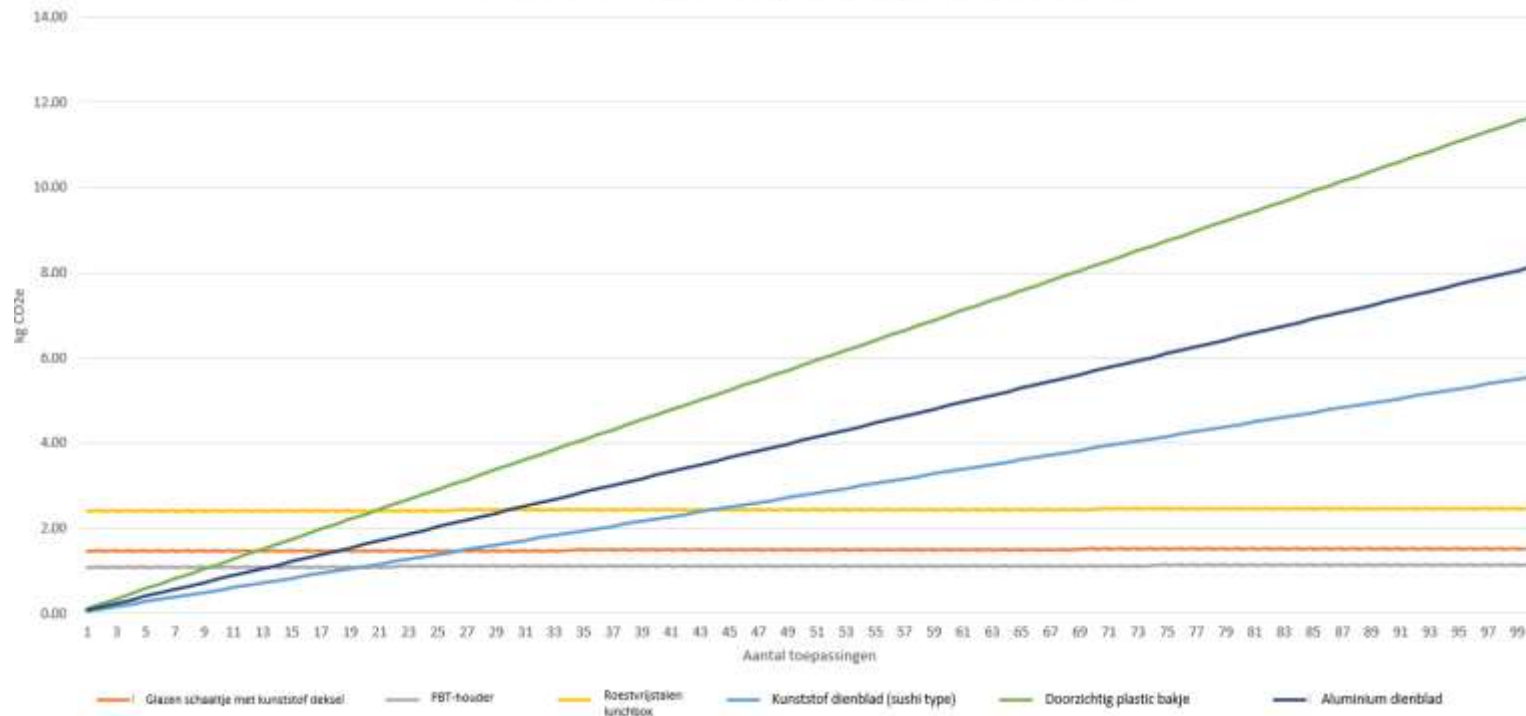

Met dank aan [Environnemental Paper Network](#) voor de video

Toepassing van eco-design op de verpakkingen: de uitdaging van het gebruik

Zelfs als het duurzaam is ontworpen, zal een verpakking niet duurzaam zijn als het gebruik het niet duurzaam is → **duurzaam gebruik** minimaliseert de impact

kg CO₂e afhankelijk van het aantal gebruik (afwas in de horeca)

Concrete voorbeelden

Wachtzaal en
koffieruimte

Alternatieven: personeel en bezoekers

- Gebruik herbruikbare flessen, kopjes en bekers

- Vermijd individuele sticks

- Bied leidingwater, waterfonteinen en zelfgemaakte dranken of dranken met statiegeld aan

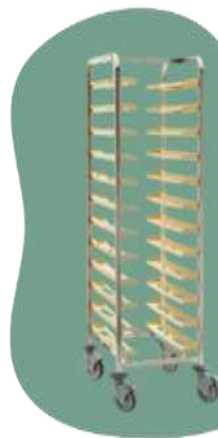

Logistieke organisatie: zorg voor een opslagruimte

Schone vaat te gebruiken

Aflegruimte voor vuile
vaat

Draagtray

Bak/Plaat

Logistieke organisatie : de procedures aan het personeel uitleggen

Vuile kopjes

Plaats ze in de bakken

Logistieke organisatie : voorbeeld

Propere
kopjes &
bekers

OVAM

SPRB: bekens voor bezoekers

Take-away dranken &
maaltijden in de kantine

Alternativen voor take-away in de kantine

Eenmalig gebruik

- Vervang de plastic wegwerpverpakkingen door herbruikbare verpakkingen

- Bied drankjes aan via automaten en zelfgemaakte drankjes of dranken in statiegeldflessen

Concrete voorbeelden: in de kantine

Zelfgemaakte drankjes of in
statiegeldflessen(Kantine Leefmilieu Brussel)

Voor
SPRB

Na

Statiegeldsysteem in uw organisatie

Statiegeldsysteem

Take-away dranken: vb. Billie Cup

Take-away maaltijden: vb. Kiobox

Werking:

- Borg van € 1 tot € 3, afhankelijk van het formaat
- Keuze van een verpakking afhankelijk van het menu
- Borg van de verpakking wordt in het systeem opgenomen (bvb via een QR-code)
- Betaling van de borg bij de kassa (in cash, per kaart, via badge, via een app, enz.)

Betaling aan de kassa en terugkomst bij een inzamelpunt

De gespoelde verpakking wordt aan de kassa of via een retourautomaat teruggebracht

VUB in Etterbeek

Concrete voorbeelden: take-away

VUB in
Etterbeek

VUB in
Etterbeek

VUB in
Etterbeek

Concrete voorbeelden: take-away

Hôpitaux Robert Schuman - Luxembourg

Begunstigden,
kraamafdeling, patiënten

Levering van begunstigden in individuele verpakkingen

1. Beste praktijken voor warme maaltijden

Berchem deelt zijn ervaring met ons :

- ☐ Voorraad beheren (nieuwe bestellingen plannen in geval van breuk, diefstal ...)
- ☐ Zorg ervoor dat alle gebruikte apparatuur herbruikbaar is (vermijd plastic waterflessen, yoghurt...)
- ☐ Opzetten van een goede logistiek om de trays terug te halen en schoon te maken, om overbelasting van het werk te voorkomen (voldoende materieel en eventueel personeel daarnaast)

Levering van begunstigden in individuele verpakkingen

2. Goede praktijken voor de levering van koude maaltijden

Magnetronbestendig roestvrij staal

Rechthoekige roestvrijstalen
dozen compatibel met
magnetron, oven en vriezer
Cuitisan

De CCAS van Fontenay-Sous-Bois (Frankrijk) deelt zijn ervaring:

Voordelen:

- ✓ 90% van de begunstigden zijn zeer tevreden
- ✓ Kosten van de container winstgevend in 1 jaar
- ✓ Culinair voordeel: maakt het mogelijk om betere recepten te maken

Uitdagingen :

- Het omzetten van consumenten- en beroepspraktijken kost tijd
- Noodzaak om te investeren in geschikte voertuigen en wastunnels

Alternativen voor de patiënten: in de kraamafdeling

Doel : de blootstelling van kwetsbare patiënten (baby's) aan schadelijke stoffen, zoals hormoonverstoorders, verminderen, met name bij het verwarmen en presenteren van warme maaltijden in plastic verpakkingen

Voorbeelden van acties:

- Plastic verpakkingen door **glazen of porselein alternatieven** vervangen.
- Plastic wegwerpbestek door **herbruikbare roestvrijstalen** alternatieven vervangen.
- Inkopen en aanbieden van **bulkproducten**, zoals jam en ontbijtgranen, om de hoeveelheid individuele verpakkingen te verminderen.
- Aankoop van **vruchtensap in glazen** verpakkingen.
- Water in **glazen kannen en bekers**.
- Fruit, brood en andere verse voedingsmiddelen worden **in bulk bewaard** in houten, glazen of roestvrijstalen verpakkingen

Er worden nog steeds plastic verpakkingen gebruikt, maar alleen voor koude voorgerechten, desserts en yoghurts

- Gebruik van **herbruikbare glazen flessen** om moedermelk aan pasgeborenen te geven. De flessen worden door het ziekenhuis **gewassen en gesteriliseerd**
- Aankoop van **kunstmatige babymelk** (zuigelingenvoeding), voornamelijk in glazen verpakkingen

Concrete voorbeelden :

Centre hospitalier d'Angoulême
(Frankrijk)

Academische ziekenhuis Virgen de la Arrixaca (Spanje)

Alternativen voor de catering van de patiënten

Inspiratie : Newcastle Upon Tyne Hospitals NHS Foundation Trust (VK)

Ondernomen acties:

De wegwerpbare plastic kommen, borden en bestek die voor de maaltijden van patiënten worden gebruikt, zijn door herbruikbare oplossingen van keramiek en roestvrij staal vervangen.

Polypropyleenplastic wordt nog steeds gebruikt voor deksels van kommen, maar dit plastic is herbruikbaar en het contact tussen voedsel en plastic is beperkt.

= aankoopprijs € 14.000

Door over te stappen naar herbruikbare alternatieven heeft het ziekenhuis het jaarlijkse gebruik van plastic wegwerpartikelen aanzienlijk verminderd:

- 513.600 polypropyleen kommen
- 490.800 polypropyleen deksels voor kommen
- 312.000 polystyreen kommen
- 371.000 plastic lepels
- 216.000 plastic messen

→ Jaarlijkse besparing: € 80.000

Conclusies en volgende stappen

In de kraamafdeling:

Conclusie:

- Zowel het personeel als de patiënten waren tevreden met de veranderingen
- Moeders in de kraamafdeling gaven aan dat melk uit glazen flessen beter smaakte en ruikte.

Volgende stappen:

- Plastic flesvoeding door glazen flessen vervangen.
- De bestellingen bij leveranciers die geen glazen alternatieven aanbieden verminderen, om de lokale markten te stimuleren en duurzamere leveranciers te ondersteunen.
- Herbruikbare stoffen luiers in plaats van wegwerpluiers introduceren

Voor de patiënten:

Conclusie :

- Verbeterde patiëntervaring: patiënten geven de voorkeur aan herbruikbare producten die meer op de producten die ze thuis aangewend zijn lijken.

Volgende stappen:

- 25 pence korting op warme dranken voor klanten die een eigen herbruikbare beker meenemen
- Postercampagne waarin wordt uitgelegd dat wegwerpbekers voor koffie niet recyclebaar zijn

4. HOE KUNT U BETER SORTEREN?

4. HOE KUNT U BETER SORTEREN?

Basis goede praktijk

Goede praktijken: Apparatuur en afvaleilanden

Afzonderlijke bakken elimineren

Afvaleilanden installeren

Andere
sorteerapparatuur

Containers voorzien die aangepast zijn aan het volume en de stroom gesorteerd afval

- Verschillende openingen per soort afval
- Signalisatie en aanwijzingen
- Kleurcodering

Maak ze regelmatig schoon en leeg ze!

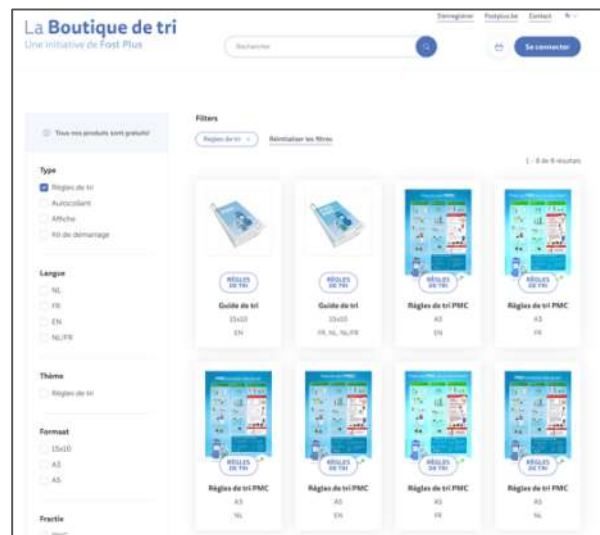

Slecht gesorteerd afval kan niet gerecycleerd worden en zal verbrand worden!
Anderzijds kan gesorteerd afval gebruikt worden als nieuwe grondstof.

Tools, sorteerregels, affiches, stickers

De Sorteerwinkel

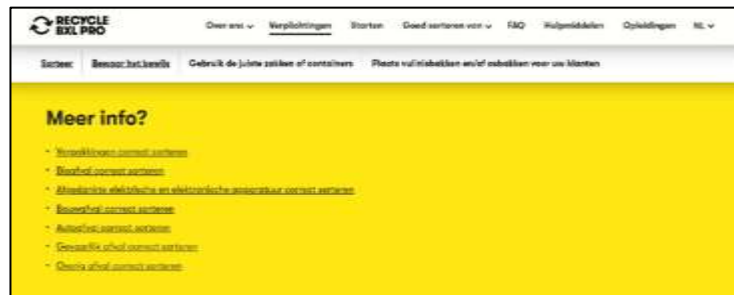
Een initiatief van Fost Plus

https://shop.fostplus.be/nl/de-sorteerwinkel/products?%5B0%5D=product_types%3A136

<https://iksorteerinmijnbedrijf.be/de-sorteerwinkel/>

<https://recyclebxlpro.be/nl/informatie-en-verplichtingen/>

4. HOE KUNT U BETER SORTEREN?

Focus en goede praktijken voor bepaalde afvalstromen

Afval dat valt onder de sorteerplicht voor professionals

Momenteel

 PMD	 Papier-Karton	 Elektrische en elektronische apparatuur	 Batterijen en accumulatoren
 Gevaarlijk afval	 Frituurvetten en -oliën	 Dierlijke bijproducten	 Minerale oliën
 Verpakkingsglas	 Groenafval	 Puin	 Matrassen
 Afgedankte voertuigen	 Fotovoltaïsche panelen	 Risicohoudende afvalstoffen van de zorg	 Geneesmiddelen

Bovendien, vanaf 1 mei 2023

 Voedselafval	 Plastic verpakkingsfolie
 Piepschuim	 Harde plastics
 Hout	 Omsnoeringsbanden
 Metalen	

Bovendien, vanaf 1 januari 2025

 Textiel
--

Wat zijn de basisverplichtingen voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

Hulp
nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Emballages PMC | PMD-verpakkingen | PMD packaging

AUTORISÉS / TOEGELATEN / AUTHORISED

Emballages plastiques, emballages métalliques et cartons à boissons (ex : barquettes, rapiers, pots, gobelets, tubes, multipacks, sacs et sachets, capsules café)

Plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons (bv: schaaltes, vootjes, bakjes, potjes, bekens, tubes, multipacks, zakken en zakjes, koffiecapsules)

Plastic packaging, metal packaging and drink cartons (e.g.: trays, pots, cups, tubes, multipacks, bags and sachets, coffee capsules)

WAT NIET BIJ HET PMD MAG

✗ Palletfolies en bedrijfsmatige verpakkingen (bv. plastic grondstofzakken...)

✗ Verpakkingen van motorolie en smeermiddelen, van pesticiden, van brandstoffen, van lijm, van verf en vernis, siliconenkits

✗ Verpakkingen met een grotere inhoud dan 8 liter

✗ Piepschuim

✗ Verpakkingen met kindveilige dop

✗ Verpakkingen met minstens een van de volgende pictogrammen

✗ Verpakkingen bestaande uit een mix van materialen (bv. een laag plastic folie en een laag aluminiumfolie) die niet van elkaar kunnen gescheiden worden, zoals sommige drankzakjes, zakjes fruitmoes,...

✗ Gasflessen, batterijen, elektr(on)ische toestellen

✗ Andere voorwerpen

Goede praktijken PMD

Regels voor een goede recyclage

✓ Giet of schraap flessen of andere verpakkingen goed leeg.

Druk plastic flessen plat, zet de dop erop.

✓ Verwijder de plastic folie van schaaltes en gooi ze los van elkaar in de zak.

Trek volledig bedekkende folies van de fles en gooi ze los van elkaar in de blauwe zak.

Steek de verpakkingen niet in elkaar en stop ze niet samen in een dichtgeknoopte zak.

Adviesfiche
#21

Goede praktijken: Gevaarlijk afval en PMD

! SPECIALE FOCUS op ONDERHOUDSPRODUCTEN

- Indien minder dan 8 l
- Met dop & verpletterd
- Leeg
- Alleen wasmiddelflessen/onderhoudsproducten

• ammoniak	• afbijtmiddelen
• antirouille	• ammoniak
• cirages	• antiroestmiddelen
• décapants	• bijtende soda
• détachants	• boenwas
• détartrants	• detergenten
• détergents	• méthanol
• méthanol	• ontkalkers
• nettoie-fours	• ontvlekkers
• soude caustique	• ovenreinigers
• white spirit	• white spirit

PMD zak ok !

- Een onderhoudsproduct met een van de bovenstaande pictogrammen of andere die links niet staat
- Elke niet-lege onderhoudsproduct
- Andere onderhoudsproducten dan wasmiddel: chemische stof, olie, pesticiden, lijmen, vernissen, verven, siliconenbuizen, enz.
- Elke onderhoudsproduct met kinderveiligheidsdop
- Elke onderhoudsproduct, zelfs leeg, **van meer dan 8 liter**
 - **Apart** opslaan en apart te verwijderen → gevaarlijk afval
 - In gesloten **opvangbakken** plaatsen (voor het vermijden van lek op de grond)
 - Voorzien van absorberend papier bij lek

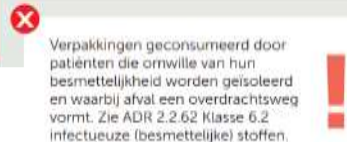
PMD – MEDISCHE SECTOR – SORTEERREGELS FOST PLUS

PMD

Verpakkingen die uitsluitend bestemd zijn voor de medische sector (PMD's) of die gedeeltelijk zijn met verpakkingen gebruikt in de huishoudelijke sector.

Niet toegelaten bij het PMD

Afval dat valt onder de sorteerplicht voor professionals

Momenteel

Bovendien, vanaf 1 mei 2023

Bovendien, vanaf 1 januari 2025

Wat zijn de basisverplichtingen voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

Hulp nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Voedingsafval

NIEUWE SORTEERVERPLICHTING SINDS MEI 2023

Doel: beperking van de milieu-impact
en optimalisering van de beheerskosten

⇒ productie van compost of biogas
(via biomethanisatie)

BIOAFVAL groepeer samen:

- Voedingsafval
- Groenafval (reeds verplicht)

WAT HOUDT DIT IN?

Keuken- en tafelafval:

▪ Afval van maaltijdbereiding:

Schillen, snijresten,
eierschalen, enz.

▪ Resten & teruggave van platen:

Gekookte of rauwe groenten, koolhydraten,
fruit, sauzen, vleesresten,...

Ander voedselafval:

- Niet klaargemaakte fruit en groenten
- Onverkochte en beschadigde voedingsmiddelen, verrot of vervallen
- Andere: koffiegruis, thee, koffiefilters, papieren servetten

Behandeling van bioafval

Tegenwoordig zijn 2 wettelijke oplossingen die door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest goedgekeurd:

1. Inzameling van bioafval door een geregistreerde inzamelaar

NB! Verschillen tussen inzamelaars! :

- Soorten afval die in de stroom van het bioafval worden aanvaard, variëren (*beenderen en graten, eierschalen, pitten, mossel- en schelpdierenschalen, composteerbare/biologisch afbreekbare verpakkingen, enz.*)
- Divers inzamelingsmateriaal (zakken, containers of dozen)
- Reiniging van containers door het inzamelaar of door de klant
- Mogelijke inzamelingsfrequenties variëren ook

2. Compostering:

- **"Bedrijfscompostering": $\leq 25\text{m}^3$** (zonder milieuvergunning)
- **Kleine compostering: $\leq 1000 \text{ ton/jaar}$** (met milieuvergunning)
- **Grote compostering: $> 1000 \text{ ton/jaar}$** (met milieuvergunning, Openbaar onderzoek, raadplegingscommissie en advies van de DBDMH)

Goede praktijken

Sorteren aan de bron van voedingsafval

In de keuken is de sleutel tot efficiënt sorteren het toevoegen van **een of meer sorteercontainers** bij de verschillende bereidingsruimten (in de warme of koude zone) :

- Die **gemakkelijk te onderscheiden** zijn van de containers voor restafval
- **Lekvrij** en bij voorkeur voorzien van een biologisch afbreekbare kraftzak voor eenvoudige reiniging
- **Niet te volumineus** zodat het personeel ze gemakkelijk kan hanteren

De opslag van bioafval in de bereidingsruimten moet beperkt worden tot enkele uren om overlast te voorkomen. Containers moeten geschikt zijn.
(in overeenstemming met de HACCP-normen)

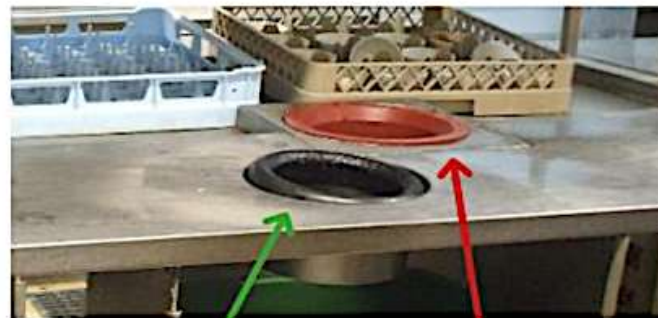
Goede praktijken

Sorteren aan de bron van voedingsafval

AFWASPOST EN KEUKEN

Aan de afvalpost is het interessant om in het werkblad een sorteersysteem te integreren:

- Een afwasbare opening voor bioafval die naar een eigen afvalbak leidt.
- Een opening voor papier en verpakkingen die naar een eigen afvalbak leidt.
- Afhankelijk van de structuren een aparte bak voor glas met statiegeld.

Bioafval

Verpakkingen, papier

Adviesfiche
#19

Goede praktijken

Sorteren aan de bron van voedingsafval

APART te sorteren van het voedingsafval:

- Gebruikte **frituurvetten en oliën** => Valorfrit
- Verpakkingen van kunststof en aluminium
- Vloeibare sauzen

Adviesfiche
#19

Goede praktijken bioafval aan de bron sorteren

- Het **minstens één keer per week ophalen** van afval voorkomt ophoping van afval en de gevolgen die dit kan hebben voor de hygiëne van je bedrijf.
- De **keuze van grondstoffen** betekent dat de hoeveelheden kunnen worden aangepast aan de behoeften. Geef voorkeur aan producten met een lange houdbaarheidsdatum.
- Op het gebied van **logistiek/transport** : respecteer de koudeketen, controleer houdbaarheidsdata en optimaliseer de voedselconservering.
- Bij het **bewerken**, gebruik voedsel in zijn geheel, bereid restjes voor, wissel producten af (in plaats van grote hoeveelheden te kopen) en houd hier rekening mee bij het samenstellen van menu's.
- **Vermijd overmatig handelingen van kwetsbare producten** (eieren, fruit, groenten, enz.): als algemene regel geldt dat alle producten die in kartonnen dozen of houten kratten zijn verpakt, bij ontvangst moeten worden uitgepakt en vervolgens opnieuw moeten worden verpakt in hermetisch afgesloten verpakkingen voordat ze in de koelkast worden gezet om onnodige extra handelingen te voorkomen.
- Wat betreft **consumptie**: bestudeer de gewoonten van uw klanten (smaak, eetlust, gevoeligheid, enz.), bied geschikte porties aan, vermeld de herkomst van producten op menu's, bied een doggy bag aan.

Afval dat valt onder de sorteerplicht voor professionals

Momenteel

Bovendien, vanaf 1 mei 2023

Bovendien, vanaf 1 januari 2025

Wat zijn de basisverplichtingen voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

Hulp
nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Verpakkingsfolies

Plastic verpakkingsfolies = LDPE-kunststoffolies

- Rekbaar films gebruikt om pallets te verpakken
- Thermokrimphoezen
- Zakken met (propere) grondstoffen in

Apart te sorteren: bespreek dit met jouw **afvalinzamelaar** of afgifte bij **recyclagepark**

Polyethyleenschuimfolie → apart sorteren

Plakband → restafval

Land- en tuinbouw dekzeilen → apart sorteren

Vuile folies: zijn moeilijker te recyclen → zie met afvalophaler volgens hoeveelheid

Piepschuim (EPS)

Wit piepschuim = geëxpandeerd polystyreen (EPS), in breekbaar materiaal bestaande uit kleine balletjes::

- Piepschuim verpakking
- Piepschuim bakken
- Piepschuim isolatiemateriaal (in de vorm van platen)

Apart te sorteren: bespreek dit met jouw **afvalinzamelaar** of afgifte bij **recyclagepark**

Piepschuim

Andere stromen

Gekleurd piepschuim → afzonderlijk te sorteren (zie afvalinzamelaar)

Piepschuim schalen → PMD

Isolatieschuim PUR → afzonderlijk te sorteren (zie afvalinzamelaar)

Verpakkingschips → restafval

Verwar piepschuim niet met **polypropyleen (PP)**: de laatste is veel elastischer

Vuil piepschuim (bv. door voeding) → restafval of specifieke behandeling (zie afvalinzamelaar)

Adviesfiche
#15

Kunststof omsnoeringsbanden

Plastic omsnoeringsbanden, gebruikt om verpakkingen te sluiten of voorwerpen strak op pallets te houden (2 soorten PET- en PP-plastics)

Apart te sorteren, **niet mengen met PMD** : bespreek dit met jouw afvalinzamelaar of afgifte bij **recyclagepark**

PET- of PP-omsnoeringsbanden

Banden uit andere stoffen

Stalen omsnoeringsbanden → te sorteren met het metaal

Textielbanden → apart te sorteren indien grote hoeveelheden

Eenvoudig sorteren van verpakkingsfolie, omsnoeringsband en piepschuim

- Eenvoudig sorteren dankzij **zakken met een groot volume**: bijv. 200, 400 of 1000 liter
- Met of zonder standaard, vrijstaand of te bevestigen aan een container of schap
=> **Vraag aan je inzamelaar**

3 combineerbare stromen: piepschuim, omsnoeringsbanden, folies

GOED OM TE WETEN

Na het sorteren en **scheiden** van deze 3 afzonderlijke stromen in **3 aparte en specifieke zakken**, stellen sommige inzamelaars voor om ze te plaatsen in/naast de container voor papier en karton en ze op te halen op hetzelfde moment als de **papier-karton-stroom**.

Afval dat valt onder de sorteerplicht voor professionals

Momenteel

Bovendien, vanaf 1 mei 2023

Bovendien, vanaf 1 januari 2025

Wat zijn de basisverplichtingen voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

Hulp
nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Harde plastics

HARDE = verwijst naar het materiaal en de stijve vorm, ongeacht het type kunststof (LDPE, PP, PVC,...)

Apart te sorteren: bespreek dit met jouw inzamelaar of afgifte bij recyclagepark

Harde plastics

Andere stromen en gemengde materialen → **niet te mengen, apart te sorteren**

Door de veel voorkomende combinatie van materialen bij harde plastics = **handmatige of geautomatiseerde** sortering voor recyclage
⇒ **AFVALPREVENTIE** : **herbruikbare** trommels en pallets, bulk, grote containers

Afval dat valt onder de sorteerplicht voor professionals

Momenteel

Bovendien,
vanaf 1 mei 2023

Bovendien,
vanaf 1 januari 2025

 PMD	 Papier- Karton	 Elektrische en elektronische apparatuur	 Batterijen en accumulatoren	 Voedselafval	 Plastic verpakkingsfolie
 Gevaarlijk afval	 Frituurvetten en -oliën	 Dierlijke bijproducten	 Minerale oliën	 Piepschuim	 Harde plastics
 Verpakkings- glas	 Groenafval	 Puin	 Matrassen	 Banden	 Omsnoerings- banden
 Afgedankte voertuigen	 Fotovoltaïsche panelen	 Risicohoudende afvalstoffen van de zorg	 Geneesmiddelen	 Metalen	

Textiel

Wat zijn
de basisverplichtingen
voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

Hulp
nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Houtafval

- **Hout A** → onbehandeld → nieuw product
 - Pallets
 - Kisten en kratten van onbehandeld massief hout
 - Houten haspels
 - Constructiehout: (stut)balken, planken, juffers en bekistingen
 - Overblijfselen van onbehandelde zaagresten of stuwhout
- **Hout B** → licht behandeld en ongevaarlijk → recyclage of energierterugwinning
 - Spaanplaat, multiplex
 - Beschilderd of gelamineerd hout
 - Hout met textiel
- **Hout C** → zwaar behandeld en gevaarlijk → verbranding
 - Elektrische palen
 - Spoorbielzen
 - Hekpalen en tuinhuisjes

HOUT A

HOUT B

HOUT C

Goede praktijken voor houtafval

- Indien uw hoeveelheden onbehandeld hout (hout A) klein zijn, kan u ze opslaan en laten ophalen met het behandeld hout (hout B).
NB : Het mengen van de stromen van hout A en hout B heeft tot gevolg dat alles als hout B wordt ingezameld, waardoor u meer zal betalen en er bovendien geen hergebruik mogelijk is van hout A (grote milieu-impact).
- Indien u een significante hoeveelheid onbehandeld hout A produceert, raden we aan om ze apart te sorteren/te laten ophalen.
- Indien uw opslagcapaciteit het toelaat, kan uw afvalophaler u aanbieden om uw pallets terug te nemen met een terugkoop-tarief, afhankelijk van hun staat.
- Veel **pallets vallen onder een statiegeldsysteem!** Aarzel niet, wanneer dit het geval is, om met uw **leverancier(s)** te bespreken hoe u deze pallets aan hen kunt teruggeven en zo de borg kunt terugkrijgen.
- Pallets die u niet kan teruggeven, kan u ook omzetten in meubels of plantenbakken.

Afval dat valt onder de sorteerplicht voor professionals

Momenteel

Bovendien, vanaf 1 mei 2023

Bovendien, vanaf 1 januari 2025

Wat zijn de basisverplichtingen voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

Hulp nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Metalen

Ferro metalen

- Staal
- IJzer
- Kobalt
- Nikkel
- Gadolinium

Non-ferro metalen

- Koper
- Lood
- Aluminium
- Zink
- Brons
- Messing
- Witmetaal

⇒ Positieve stromen: aanzienlijk financieel gewin!

⇒ Bespreek dit met jouw inzamelaar of een sorteercentrum gespecialiseerd in metalen

Afval dat valt onder de sorteerplicht voor professionals

Momenteel

Bovendien, vanaf 1 mei 2023

Bovendien, vanaf 1 januari 2025

Wat zijn de basisverplichtingen voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

Hulp nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

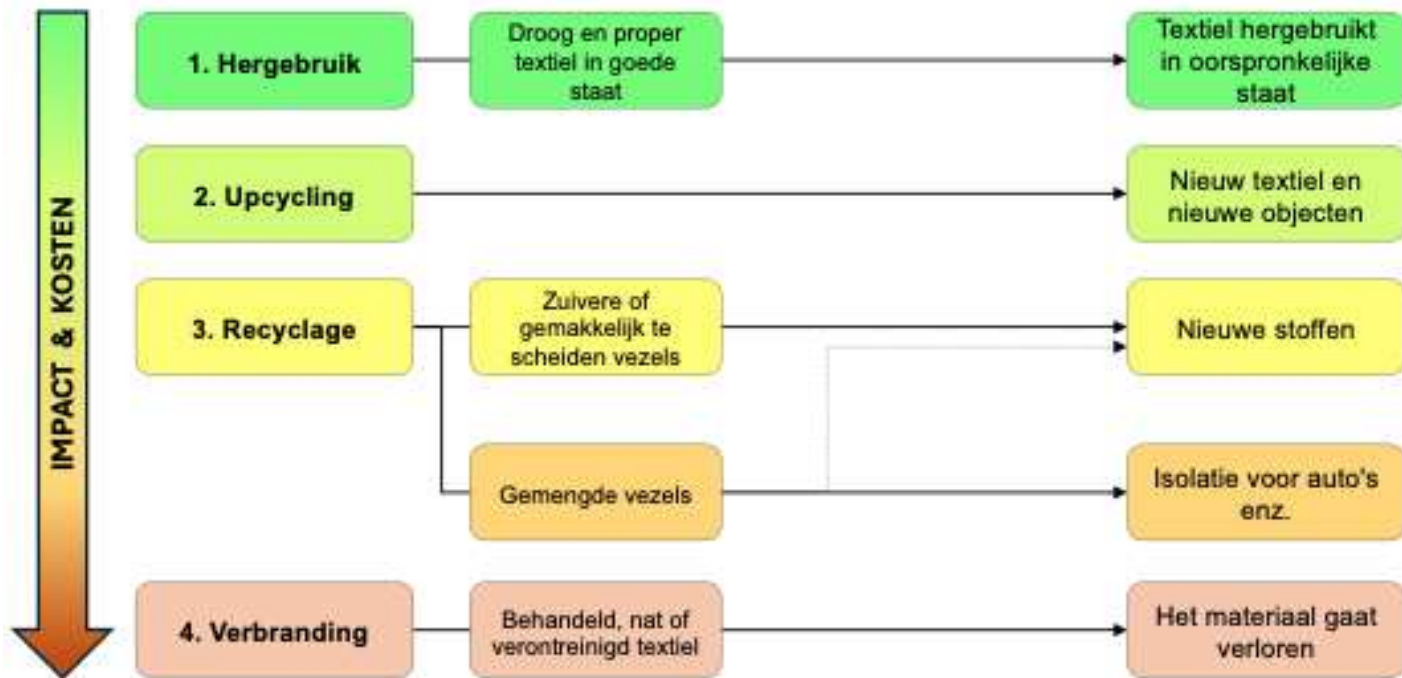
Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Professioneel textiel

Voorbeelden van afval: uniformen en werkkleding, beschermende uitrusting die textiel bevat, plat linnen (dekens, lakens, tafelkleden, handdoeken, enz.)

Welke uitdagingen, impacten & waarderingsketens?

Hoe duurzamer de keten, hoe lager de impact en verwijderingskosten

Wat te doen met uw gebruikte textiel?

Sorteren en afvoeren of laten afvoeren:

- **Grote hoeveelheden** : Sluit een ophalercontract af.
 - **Geregistreerde ophaler** (en vraag welke verwerkingsmethoden hij gebruikt, vermijd verbranding!)
 - **Sociale economiebedrijven** bieden een inzameldienst voor professioneel textiel aan, of het nu nog bruikbaar is of niet : [Terre](#)
Andere sociale economiebedrijven zoals : Oxfam Solidariteit, les Petits Riens, en andere, terug te vinden via de Fédération Ressources.
- **Kleine hoeveelheden** (vergelijkbaar met huishoudelijk afval): gebruik de textielcontainers van Recyparks pros

Upcycling-mogelijkheden: Overweeg intern hergebruik (bijvoorbeeld poetsdoeken maken), doe een beroep op een upcycling-dienstverlener zoals [Re-Vive by Terre](#), [R-Use fabrik](#), [l'Ouvroir](#) of [lescadavresexquis](#)

Vervuild textiel (met oplosmiddelen, verf of andere chemische producten) moet worden gescheiden en behandeld als gevaarlijk afval

Professioneel textiel: goede praktijken

1. Kies voor ecologisch ontworpen textiel :

- **Gebruik recycleerbare materialen** zoals katoen, wol en linnen (natuurlijke vezels) of polyester (synthetische vezels).
- **Vermijd materiaalmengsels** (bijv. katoen/polyester), om recyclage eenvoudiger, goedkoper en milieuvriendelijker te maken.
- **Vermijd chemische behandelingen** (zoals waterafstotendheid of vlekbestendigheid), omdat deze recyclage bemoeilijken.
- **Kies voor modulaire textielproducten**, die eenvoudig aanpasbaar zijn (bijv. verwijderbare logo's of makkelijk scheidbare lagen).

2. Vermijd verbranding :

- **Kies een ophaler** die zich engageert om maximaal te recycleren en verbranding te minimaliseren.

Professioneel textiel: goede praktijken

3. Implementeer een strikt sorteersysteem aan de bron :

- **Installeer specifieke inzamelpunten** voor gebruikt textiel in uw gebouwen.
- **Sensibiliseer uw personeel** over het belang van sorteren en de verschillende herwaarderingsopties (hergebruik, upcycling, recyclage).
- **Houd textiel droog**, want vochtig textiel kan beschadigd raken en onbruikbaar worden voor recyclage.
- **Vermijd contaminatie**: Textiel dat vervuild is met oplosmiddelen, verf of andere chemische producten moet als gevaarlijk afval worden verwerkt.

4. Huren in plaats van kopen:

- **Werktextiel huren verlengt de levensduur** en vergemakkelijkt de recyclage. Verhuurders kiezen vaker voor **hoogwaardige en recycleerbare materialen** om frequente vervangingen en incineratiekosten te vermijden.

Professioneel textiel: goede praktijken

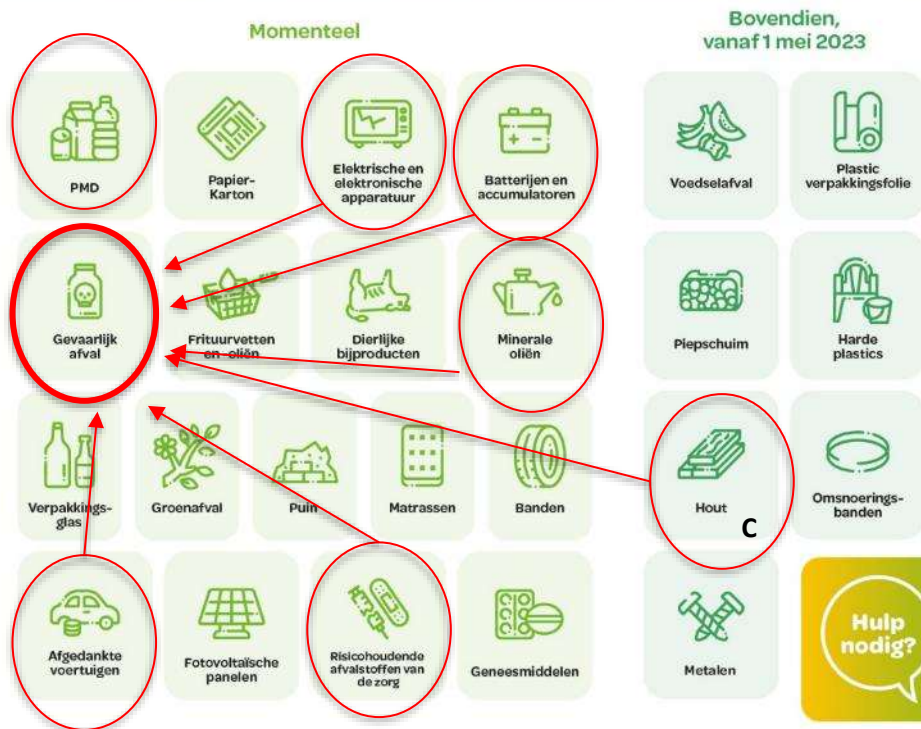
5. Kies leveranciers die een terugnameoptie bieden :

- Sommige textiellleveranciers nemen gebruikte kleding terug en zorgen zelf voor herwaardering.

6. Schrijf verantwoorde aanbestedingen :

- Integreer ecodesigncriteria (duurzaamheid, hergebruik, mogelijkheid om logo's te verwijderen, enz.) in uw bestek en aanbestedingen.

Afval dat valt onder de sorteerplicht voor professionals

Wat zijn de basisverplichtingen voor professionals?

- Uw afval sorteren
- Het bewijs van goed beheer bijhouden
- De juiste zakken en containers gebruiken

Hulp nodig?

Surf naar

www.recyclebxlpro.be

Neem contact op met de facilitator:
recyclepro@leefmilieu.brussels

Gevaarlijk afval en milieuvergunning

VERPLICHTE MILIEUVERGUNNING

Voor stortingen van meer dan:

- 1 m² vast gevaarlijk afval;
- 50 liter vloeibare gevaarlijke afvalstoffen met een vlampunt/brandbaarheid lager dan 21°C;
- 500 liter vloeibare gevaarlijke afvalstoffen met een vlampunt boven 21°C;
- 5m² afval van elektrische en elektronische apparatuur.

=> Zich strikt houden aan de hoeveelheden en voorwaarden van de milieuvergunning, indien van toepassing

Gevaarlijk afval, opslag

Gevaarlijke afvalstoffen in een van ander afval gescheiden opslagzone plaatsen

- In **veilige en luchtige** kasten of opbergruimten
- Indien de opslagruimte zich buiten bevindt: in gesloten containers, beschermd tegen slecht weer/zon en met een afgebakende veiligheidszone (wand of 3 meters errond)
- De opslagzone moet **gesloten** zijn en de toegang **voor het publiek verboden**
- Een **teken** aanbrengen dat de toegang voor het publiek verboden is en dat de opslagzone gevaarlijke afvalstoffen bevat (veiligheid - brand – brandweer)

Gevaarlijke afvalstoffen opslaan in geschikte containers

- **Goedgekeurd, gesloten, lekvrij en duurzaam** voor het afval dat het moet opvangen
- **Gescheiden per afvalstroom** en **geëtiketteerd**
- Gescheiden voor **incompatibele** stoffen in verschillende recipiënten/reservoirs (om het risico op gevaarlijke reacties te vermijden, bv. zuurbasis)

Voor gevaarlijke vloeibare stoffen

- Zorg voor **retentie/kuipbakken met een voldoende volume** (om lek in de grond of riolen te voorkomen)
- Het is verboden producten over te gieten in de opslagzone (tenzij specifieke toelating)

Afbeeldingen in opslagzone

- Een **pictogram** van het **rookverbod**
- Instructies voor het reageren op een **accidentele lekkage**

Plaats een geschikte brandblusser dicht bij opslagzones en veiligheidsinstructies

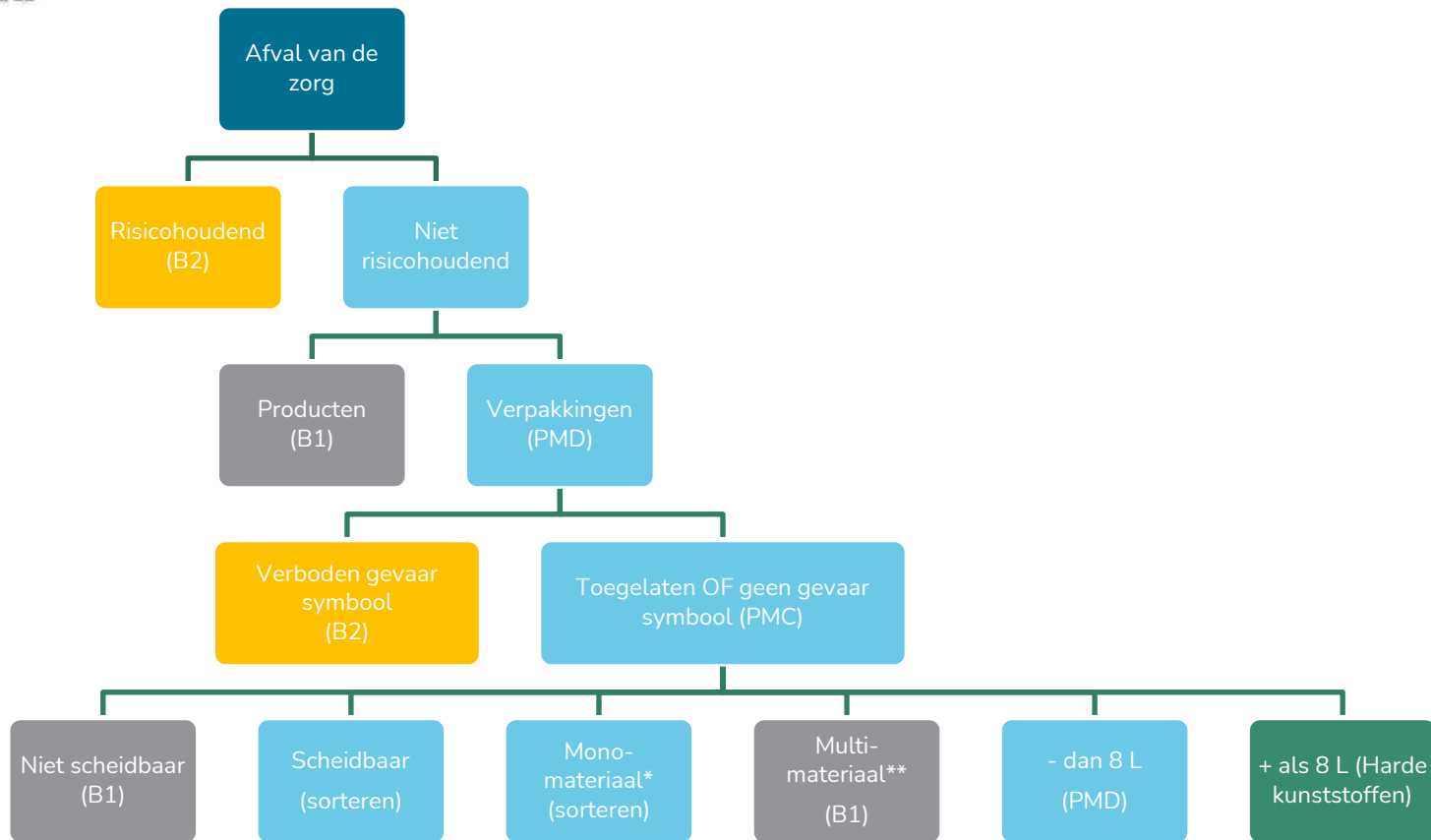

Afvalstromen zijn niet gescheiden en onbeveiligd/onbegrensd gebied

4. HOE KUNT U BETER SORTEREN?

Enkele voorbeelden voor ziekenhuisafval

AFVAL VAN DE ZORG GOED SORTEREN (VERPAKKING)

* Volgens technische fiches

** Niet scheidbaar

VERPAKKINGEN GEVAARLIJKE PRODUCTEN

Bestemming

B2 afval of
gevaarlijk

OF

PMD

Corrosief

Acute toxiciteit

Gezondheids-
gevaar

Oxiderend

als

En/Of veiligheidsdopje

Altijd de strengste!

Één van de 4 hierboven
voldoet

Gevaar voor
het milieu

Ontvlambaar

als

Schadelijk of irriterend

LEGE PLASTIC VERPAKKINGEN

Bestemming

PMD

MULTI-MATERIAAL, NIET-SCHEIDBAAR KUNSTSTOF-ALUMINIUM

Bestemming

Rest

STICKER ACHTERKANT EN GELAMINEERD PAPIER

Bestemming

Rest

SCHEIDBARE BI-MATERIAAL VERPAKKING: NATSTERK PAPIEREN DEEL

Bestemming

Rest

Nieuwe op te
zetten
stroom

Verboden in
papier-karton

SCHEIDBARE BI-MATERIAAL VERPAKKING: PLASTIC FOLIE DEEL

Bestemming

PMD

MONO-MATERIAAL HARD ALUMINIUM LEEG MONOMATERIALL MEDICIJNPAKKET

Bestemming

PMD

HARDE PLASTIC DOOS

Bestemming

PMD (<8 l)

Harde
kunststof
(>8 l)

MEDISCH TOESTEL

Bestemming

Rest

Nieuwe op
te zetten
stroom

NIET-BESMETTELIJKE MEDISCHE HANDSCHOENEN

Bestemming

Rest

Nieuwe op
te zetten
stroom

5. PREMIES & SUBSIDIES

Premies voor het sorteren van verpakkingsafval

Voorwaarde: Doe beroep op een afvalophaler aangesloten bij Valipac of Fost Plus (PMD)

1. Recyclagepremie (bedrijfsmatig verpakkingsafval)

- Plastic verpakkingsafval: 30 €/ton
- Houten verpakkingsafval: 10 €/ton
- Metalen verpakkingsafval: 10 €/ton

2. Containerpremie (bedrijfsmatig verpakkingsafval)

- Voor bedrijven die containers gebruiken om hun bedrijfsmatig verpakkingsafval te sorteren en te laten ophalen – jaarlijkse tussenkomst van 50 € op de huurprijs van de containers (volume tussen 660 & 999 liter)

3. Zakpremie (bedrijfsmatig verpakkingsafval)

- Voor het sorteren van kleine hoeveelheden plastic: 0,50 €/zak (folies, EPS piepschuim, omsnoeringsbanden)

4. Startpremie (bedrijfsmatig verpakkingsafval of PMD)

- Bedrijven die voor de eerste keer hun verpakkingsafval sorteren (éénmalige premie van 450 € gespreid over 3 jaar voor containers verpakkingsafval, 50 € per type plastic voor het aanschaffen van inzamelzakken, en 75 € voor PMD)

Meer info: [VALIPAC](#) (bedrijfsmatig verpakkingsafval) of [FOST PLUS](#) (afval vergelijkbaar met huishoudelijke verpakkingen)

Steun en premies

PREMIE VOOR PMD-AFVAL

Om het selectieve inzamelen van PMD-verpakkingen te stimuleren, heeft **Fost Plus** een startpremie van **€75** geïntroduceerd. Per bedrijfsnummer wordt slechts één premie uitgekeerd.

⇒ **Hoe krijg ik het?** Zorg ervoor dat je afvalinzamelaar is aangesloten bij Fost Plus en zij zullen je helpen het te krijgen.

⇒ Ga voor meer informatie naar de [FOST PLUS website](#)

PREMIES EN STIMULANSEN VOOR MATRASSEN

COMPENSATIES VOOR DE OPSLAG VAN AEEA

PREMIE VOOR GEBRUIKTE SMEEROLIE

Andere steun en projectoproepen

Er bestaan ook andere soorten ondersteuning in de vorm van:

- **Labels** die uw actie herkennen om de milieu-impact te verminderen, met ondersteuning:
 - o [Label Ecodynamische Onderneming](#)
 - o [Good Food Resto](#)
 - o [Good Food Kantine-label](#)
 - **Subsidies** en steun via projectoproepen:
 - o [Open Soon](#)
 - o [Local&Together](#)
 - o [Be Circular](#)
- ⇒ Zie zoekmachine [hub.info subsidies en financieringen](#)

6. BEWUSTMAKING & STRATEGIE

Bewustmaking van bezoekers, personeel en
schoonmaakpersoneel

Bewustmaking van personeel en bezoekers

Succesvol sorteren vereist de betrokkenheid van IEDEREEN!

HOE HET BEWUSTZIJN VERHOGEN?

- **ENGAGEMENT:** steun van management, budget voorzien, afvalbeheerder aanduiden
- **MONITORING :** afvalbalans, kwaliteit van sorteren en inzamelen
- **INFRASTRUCTUUR:** aangepaste afvaleilanden, duidelijke bewegwijzering, kleurcodes, enz.
- **INFORMATIE:** feedback geven, uitleg, eenvoudig advies over preventie of recyclage
- **BETROKKENHEID:** alle medewerkers en bezoekers erbij betrekken
- **LOGISTIEK:** betrek de hele keten erbij: schoonmaakdienst, leveranciers, inzamelaars, enz.

Bewustmaking van schoonmaakpersoneel

WAAROM DEZE FOCUS? De schoonmaakploegen opleiden = hun taken VERLICHTEN en zorgen voor BETERE SORTEREN

BEWUSTMAKINGSPUNTEN

- BELANG VAN SORTEN (wettelijke verplichting, duurzame en economische keuze)
- RESPECTEER de instructies / posters
- AFVAL NIET MENGEN bij het overbrengen naar de opslagruimten
- OPTIMALISEER OPSLAG bv. compressie, vacuüm, vlakke verpakking, enz.
- Gebruik JUISTE KLEUR ZAK op de JUISTE BAK
- de opslagruimte OPRUIMEN en SCHOONMAKEN
- MAKKELIJKE TOEGANG tot opslagruimte en afvalcontainers/stromen

**DE JUISTE BAKKEN EN MATERIAAL
OP DE JUISTE PLAATSEN!**

BEWUSTMAKING VAN PATIËNTEN

BEWUSTMAKINGSPUNTEN

- Stroomopwaarts handelen om afval te voorkomen
- Afhankelijk van de doelgroep:
 - Tussentijdse inzameling aanpassen (sorteren op patiëntniveau vereenvoudigen)
 - Het type container aanpassen, hun identificatie (vorm of kleur) en hun bewegwijzering
- Maak patiënten het zo gemakkelijk mogelijk om hun afval te sorteren
 - Patiënten komen niet naar het ziekenhuis om hun afval te sorteren!
 - Sommige patiënten die langer blijven, kunnen beter leren sorteren met leuke activiteiten die hen ook bezig houden.
- Elk type patiënt heeft niet dezelfde mogelijkheden om actie te ondernemen. Of het nu gaat om leeftijd, fysieke of mentale capaciteit, of de duur van het verblijf of bezoek van de patiënt.
- Wees consistent in het identificeren van de containers die toegankelijk zijn voor dezelfde doelgroep.
- INFORMEER over de betrokkenheid van de instelling en het belang van het milieu in uw missie.

6. BEWUSTMAKING & STRATEGIE

Samenvatting van de afvalstrategie stappen

Afvalstrategie – belangrijkste stappen

1. CONTROLEER UW **VERPLICHTINGEN** EN LEER VAN **GOEDE PRAKTIJKEN**
2. BRENG UW **AFVAL IN KAART**:
 - **Vermijdbaar** afval → **PREVENTIE & BEWUSTMAKING**
 - Te **sorteren** afval en restafval
 - **Gevaarlijk** (strengere voorwaarden) en ongevaarlijk afval
3. **KWANTIFICEER UW AFVAL**: hoeveelheid, kosten, herkomst, samenstelling, enz.
4. **WORDT ONDERSTEUND** door een afvalinzamelaar of inzamel-/behandelingsinstallatie
5. INDENTIFICIEER **PREMIES, LABELS EN PROJECTOPROEPEN**
6. **STEL UZELF DOELN**: hoeveelheden, tarieven, frequentie van inzameling, enz.
7. **ZORG VOOR BEWUSTMAKING & TRAIN** personeel en schoonmaakpersoneel, klanten en bezoekers
8. **IMPLEMENTEER**
9. GEEF **FEEDBACK**, BEHOUD **MOTIVATIE** en **VIER SUCCESSEN!!!**

Nog vragen?
Bedankt!

Facilitateur déchets professionnels / Facilitator bedrijfsafval

Voicemail: +32 2 775 75 93

E-mail: recyclepro@environnement.brussels / recyclepro@leefmilieu.brussels

www.environnement.brussels / www.leefmilieu.brussels

Facilitateur Emballages / Facilitator verpakkingen

E-mail: emballages@environnement.brussels /
verpakkingen@leefmilieu.brussels

